

Értékpályász

A MECSEKI ÉRTÉKPÁLYÁSZATI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, II. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. JÚNIUS 1.

Indokolt a józan optimizmus

Véletlen ugyan, de talán jelképes is, hogy május 9-én, a Győzelem napján az Új Dunántúli Napló első oldalán a főhelyen cikk jelent meg a Bányabezárás helyett további termelés? címmel. A főcím után kérdőjel van még, de az alcím után: Javultak az uránbánya talponmaradási esélyei, már nincs kérdőjel, ez csupán bővített kijelentő mondat. Ennek kapcsán kerestük meg Varga Mihály vezérigazgatót kérdéseinkkel.

— **Hogyan jellemezhető röviden az eltelt öt hónap?**

— Vállalatunk ebben az évben a Minisztertanács határozatában előírt bányaművelési terv alapján végzi tevékenységét. Ennek lényege, hogy környezetvédelmi okokból le kell fejtetni a feltárt, előkészített érclelencsákat, a kibányászott ércet fel kell dolgozni, és a végterméket továbbra is átveszi tőlünk a Szovjetunió. **Időarányos tervteljesítésünk jó**, akár ez évi, akár megelőző időszakokhoz viszonyítok.

— **A vállalat mai létszáma közel 5000 ezer fő, s meg kell jegyezni, hogy ez másfél év alatt 2300 fős csökkenést jelent. Ezzel a létszámmal is zökkenőmentesen folyik a termelés.**

— **Mi okozza, hogy javultak a fennmaradásunk esélyei?**

— A vállalat már a múlt évben, kihasználva a kormánydöntés adta lehetőséget, széles körű piacikutatást kezdett, kereste egy esetleges közös vállalat létrehozásának lehetőségét nyugati partnerekkel. Tíz-nél több céggel tárgyalunk, közülük kettő-három még ma is komoly partner. **Ez évben azonban új helyzet állt elő**, miután köztudomású, a Szovjetunióval 1991-től hazánk áttér a konvertibilis kereskedelmi elszámolási rendszerre. Ez teljesen más helyzetet teremt a vállalatnál, hiszen ami a fennmaradásunk egyik feltételként már korábban megfogalmazódott, **a magasabb árbevétel így biztosítható.**

— **Ez önmagában elég az eredményes működéshez?**

— Ahhoz, hogy talpon tudjunk maradni, nemcsak egy feltételt szabunk meg magunknak, hanem azt is, hogy **csökkentenünk kell termelési költségeinket** is. Jól tudjuk, ha csak a tavalnyi fajlagos költségünk szintjén maradunk, az nem elegendő a fennmaradáshoz, ilyen árbevétel, még hosszú távú szerződés-sel sem lehet produkálni. A közös vállalat lehetősége is szerepel terveink között. Keressük a lehető legjobb megoldást, és elmondhatom, továbbra is **reális lehetőség a közös vállalat létrehozása.**

— **Azt is el kell azonban mondani, hogy ha a kormány úgy dönt, hogy a mi vállalatunk biztosítsa a hazai szükséglethez az alapanyagot, ez esetben lehetséges, hogy nem kerül**

— **Milyen úttjai lehetőségek a termelési költségek csökkentésének?**

— **Ennek egyik tényezője, a már említett létszámleépítés, de ilyen a termelés koncentrálása, az állandó költségek csökken-**

— **Új szervezetek, önálló elszámolási egységek létrehozása, a vállalatra korábban ráakadott ún. infrastrukturális terhek leépítése, és még sorolhatnám...**

— **Menjünk sorba, ezeken a lehetőségeken. Mit értünk a termelés koncentrálásán?**

— **Jól tudjuk, hogy az évente meghatározott termelési tervek, és főleg az ércminőség érdekében termelésünk nagy területre szétszóródott. Ebből adódott, hogy az állandó költségek növekedtek, hiszen nagy bányatérsegeket kellett szellőztetni, energiával ellátni stb., csupán a veszteségek is jelentős költség-többletet okoztak. Tervünk, hogy **koncentráljuk a termelést, és gyorsítjuk a művelést.** Ennek számos előnye van, ha csak pl. közetmechanikai hatásokra gondolunk. Emellett bányüzemek közötti koncentrációra is gondolunk, mégpedig abban az értelemben, hogy gyorsított leműveléssel felhagyjuk a a III. sz. bányüzemet, természetesen ez éveket vesz igénybe, és csak két bányüzemünkben folya koncentrált termelés.**

— **Az állandó költségek csökkentése jelenti majd a**

— **bürokratikus rendelkezések „deregulációját” is?**

— **Sokat várok a deregulációtól, de az az elvem, hogy ezt a folyamatot alulról történő kezdeményezéssel is erősíteni kell, az az nekünk is jelzéseket kell adni, hogy melyek azok a szervezetek, tevékenységek, funkciók, melyekre ma már nincs szükség. Gondolok itt a polgári védelemre, a polgári fegyveres őrökre, a rendészeti mukúra stb. Az új vállalati szervezet létrehozásával párhuzamosan a bányahatósággal is tárgyalásokat folytatunk. Az**

— **További tétel költségeink csökkentésének terén a kártérítések, társadalombiztosítási kötelezettségek költségvetési átvállalása. Itt most egy új felállású vállalat jön létre. Azt akarjuk elérni, hogy csak a — sajnos óhatatlanul — újratermelődő terhet jelentessük meg a vállalat költségeiben, az eddigieket pedig vállalja át a költségvetés. Ez nézetünk szerint még mindig jóval kisebb terhet jelent a költségvetésnek, mint a vállalat felszámolása, arról nem is beszélve, hogy ez a költség akkor is jelentkezne.**

— **Mit jelent az, hogy egy új felállású vállalat jön létre?**

— **Ez a legfontosabb változás, a vállalati szervezet megváltoztatása, melynek fontos része a vezetési lánc rövidítése. Ennek kidolgozása most folyik, véglegesítése, maga a felállítás, még körülbelül másfél hónapos munkát igényel.**

— **A dolgozó számára mit jelent az új vállalati szervezet?**

— **A nálunk vizsgálódó kanadai szakemberek is soknak tartották, hogy nálunk egy vajúvégi dolgozóra tíz egyéb dolgozó jut. Hiába érveltünk azzal, hogy itt több olyan tevékenység is folyik, amit teljesen külön kell választani és szerepeltetni a bányászati tevékenységtől, ez akkor is sok. A leglyenegebb, a jövőben, ha a maihoz hasonló termelési volumen marad, a mostani vajúvégi létszámra szükség van, közülük senkinek sem kell a munkahelyét elveszítene. Más a helyzet a kiszolgáló szférában, hiszen a termelés koncentrációjával az egyik cél az, hogy e területen a létszám is csökkenjen. Hasonló a helyzet az igazgatási terület és a külszíni karbantartó létszámmal is, hiszen a termelés koncentrálása oda is kihat. E kategóriák közül, a jól működő melléktevékenységekben foglalkoztatott dolgozók továbbra is helyükön maradhatnak, ha az önálló, ön-elszámoló egység eredményesen dolgozik. Ezek nem**

— **A Minisztertanács határozata egyértelműen rögzíti, hogy a vállalat által eddig támogatott kulturális, egészségügyi és egyéb létesítmények költségeit az állami költségvetés átvállalja. Ezzel kap-**

— **csolatban folynak tárgyalások. Legelőrehaladottabb állapotban az egészségügyi bázisunk helyzetének rendezése van. A PMSC támogatását ebben az évben jelentősen csökkentettük, s tervezzük további csökkentését. Itt azonban meg kell jegyezni, hogy továbbra is ebben a városban élünk, s a várost támogatni fogjuk az egyenlő teherviselés elve alapján, hiszen nem lehet célunk a sport, a kultúra megfojtása.**

Ülésezett a REF

Még nem dönt el a vállalat sorsa

Május 16-án megtartotta a Regionális Egyeztető Fórum.

Dr. Tóth Sándor, a testület elnöke bevezetőjében arra mutatott rá, hogy a REF kezd a figyelem középpontjába kerülni. Kétféle nézet már tipizálható: eddigi munkájában a fórum baráti alapon, a régi hatalom átmentésével elköttyvetélt 41 millió forintot, s a másik, hogy a döntések túl bürokratikusak, lassúak, felelősséget, közzé nem vállalóak, mivel még csak ennyi pénzt osztottak.

A fórum munkájában, alapvető elv volt, hogy csak beérkezett pályázatokat bírálta el. Általánosítható tapasztalat, hogy ott van vállalkozói kedv, ahol erre a gazdasági helyzet lehetőséget ad. Ez nem kedvez a felszabaduló munkaerőnek, hiszen elsősorban a kereskedelemben, szolgáltatásban, a vendéglátás és idegenforgalom területén nagyobb a vállalkozói kedv.

Ezt bizonyították sajnós a beérkezett és most elbírált pályázatok, melyek közül alig akadt a bányászattól felszabaduló munkaerőre igényt tartó vállalkozás. 16 pályázatot bírálta el a REF, közöttük gazdabolt Magyarországon, panzió Mecseknádasdon, ruhaipari kft., barkács kisruház Mohácson, vendéglő Komlón, építőipari vállalkozás Szigetváron, tervezőiroda Pécsen, szociális gondozó Kisasszonyfán, aligha segít majd a bányászattól felszabadult munkaerőn.

A REF elfogadta, s a jelentős tőkeigény miatt az Állami Fejlesztési Intézet-hez továbbította javaslatát a Thermobau—Plastbau kft. pályázatát, mely Bakonyán fal- és földemelem gyártással foglalkozna, s természetesen helyet kapna nálunk felszabadult munkaerő is.

Ezt követően Mészáros István, vezérigazgató-helyettes tájékoztatta a fórumot arról, hogy a vállalat milyen lépéseket tett eddig, a felszámolás miatt felszabaduló vállalati munkaerővel kapcsolatban.

Említette azt a vezérigazgatói utasítást, melynek kiadását követően az üzemek megkezdtek a tervben meghatározott létszámkeretek munkakörök-re történő felbontását, a gazdasági-műszaki előírások, ill. szükségletek alapján. Most folyik a szemlélyi lapok kitöltése, számítógépre történő feladása. Kitért arra, hogy a beígért átfogó elbeszélgetések csak akkor kezdődnek, kezdődhetnek meg, ha a teljes adatbázis elkészül, továbbá, ha a vállalat sorsa végleg eldőlt az új kormány állásfoglalása alapján. Ezzel elkerülhető az a zavar, hogy egyik oldalon rögzítjük, hogy a dolgozónak el kell mennie, a másik oldalon pedig mégis olyan döntés születik, hogy a vállalat korlátozottan vagy más rendszerben tovább működik.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kinek ketyeg az óra?

Titkárt választottak a rehabosok

Igencsak elkeseredett hangulat uralkodott az UDSZ keretén belül működő rehabilitáltak rétegszervezetének május 16-ai ülésén. Persze, aki korábban is részt vett a megváltozott munkaképességű dolgozók összefogásán, az megszokhatta, ilyenkor bizony kicsordul a keserűséggel teli pohár, de ezúttal nem is annyira egyéni problémáikat panaszták el az egykori uránbányászok, mint inkább egyre türelmetlenebbül sürgették régióta rendezetlen gondjaik orvoslását.

Szemán István, a rétegszervezet vezetője ezekről szóló részletesebben vitaindítóban. Ennek során egyebek közt kitért arra, hogy egy januári minisztertanácsi rendelet lehetővé teszi ugyan, hogy a rehabilitált dolgozónak a keresetkiegészítést akkor is folyósítsák, ha nem tud elhelyezkedni és munkanélküli segélyre jogosult, de ez nem lehet megoldás. A munkanélküli segély ugyanis csak korlátozott ideig folyósítható, és mi a biztosíték arra, hogy egy amúgy sem egészséges ember, aki most sem tud elhelyezkedni, munkát talál mondjuk két év múlva.

— **Mi nem ezt kértük —** mondotta Szemán István. **Mi azt kértük, hogy most, amikor megváltozott a helyzet, és már utópia teljes foglalkoztatásról beszéljünk, ne kössék a keresetkiegészítés folyósítását a munkaviszonyhoz, ugyanúgy, ahogy a 63 százalékosnál ez megoldott.**

Szólott azoknak a problémájáról is, akiket 6-7 ezer föld alatti műszak után sem tudnak elküldeni bányászati keresetkiegészítésre, mert rehabilitáltak.

Akadna köztük olyan is, aki szívesen fogna vállalkozásba, ha kapna végkielégítést, ám ez inkább csak utópia, hisz a rehabilitáltakat általában a minimum bérért foglalkoztatják és ez, nem pedig a keresetkiegészítéssel megnövelt teljes jövedelmük képezi a végkielégítés alapját.

A rétegszervezet vezetője szót arról is, hogy nem a legjobb a viszonyuk az UDSZ-szel. Az eddigi, több, mint másfél éves működésük alatt vajmi kevés segítséget kaptak. Amíg például a nyugdíjasok és a 63 százalékosok alapszervezetét az UDSZ kellőképpen támogatja, addig a rehabilitáltaknál még működési feltételek sem biztosítottak, mint például a helyiség kérdése.

Elmondta azt is, hogy a rétegszervezet vezetőit nemegyszer érte már olyan vád, amely kétségbe vonta legitimitásukat. Ezért, arra kérte a jelenlevőket, hogy a gyűlés végén válasszanak titkárt és titkárhelyetteseket, egyben írják alá azt a belépési nyilatkozatot, amelyben vállalják, hogy továbbra is jövedelmük egy százalékát fizetik a szakszervezetnek.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 5. oldalon)

Púder, nem tud semmit...?!

Levelet hozott a szakszervezeti titkár

Május utolsó napjainak egyikén, a vállalat vezérigazgatójának a IV. sz. bányüzemi munkáskollektíva véleményét, hangulatát összegző levelet adott át Szabó László üzemi szakszervezeti titkár. E levél átadása előtt a miértről, az okokról kérdeztük Szabó Lászlót, és elsősorban arról, hogy miért most tömörítették levélbe sérelmeiket?

— Ma már nem arról van szó, hogy lesz-e bányá, vagy nem lesz. Ezt döntse el azok, akikre tartozik. Az viszont rám tartozik, mint az üzemi kollektíva érdekvédelmi első emberére, hogy ha nem lesz munkahelye a dolgozónak, milyen módon kívánunk gondoskodni róla és családjáról. En ezért szálltam eddig is síkra, s most is ezért teszem. Mindenképpen úgy gondolom, tisztességes megoldás az lenne, ha mindenkinek biztosítanának értelmes elfoglaltságot.

— Visszatérve a levélre, 1989. április 30-án történt egy bejelentés, aminek már 13 hónapja. Ez idő alatt, a vállalat sorsát illetően, több időpont elhangzott már, de ez csak arra volt jó, hogy tovább butítsák a dolgozókat. Nyakunkon az idő, s a vezérigazgatónk is annak idején azt mondta, május 31. a határidő, addigra eldől, maradunk, avagy szűkül megint. Ez a dátum elérkezett, s most végre tudni akarjuk, mi lesz velünk, nem tudunk, s nem is akarunk tovább bizonytalanságban élni.

— Azaz, azt akorja tudni az üzemi kollektíva, hogy mi lesz vele? Lesz-e szükség rá továbbra is, esetleg csak meghatározott ideig, vagy nem, s mehet munkát keresni?

— Pontosan tudni akarjuk a sorsunkat. Aggaszt bennünket az is, hogy tulajdonképpen az uránbányászat miatt lett vészhelyzet Baranya. Viszont sorra csödbe jutnak kisebb-nagyobb üzemek, vállalatok, s féltő, hogy mire ránk kerül a sor, a központilag a megyének juttatott anyagiakból nekünk már nem jut semmi sem. Ugyanakkor a vállalatnál nem igen engedik el máshová dolgozni az embereket. Ez nem javítja a munkamorált. Mert nem megnyugtató az, hogy tegyük fel, május 20-án azt mondjuk: nem mehetsz el még, ha találtál is magadnak új munkahelyet, ugyanakkor június elején meg mi küldjük el, mert döntés születik addigra a vállalat sorsát illetően. Ehhez senkinek sincs erkölcsi alapja, jóllehet a fenti példa nem számottevő, de mégis azt vallom, ha havonta csupán két ember tudja megoldani megnyugtatóan a sorsát, engedni kellene.

— Nincs joga senkinek tologatni a határidőket, hiszen minél később kerülnek utcára a vállalatból az emberek, annál kisebb az esélyük az elhelyezkedésre, s ténylegesen az utcán rekednek. Az a levél, amit mi most megfogalmaztunk a vezér-

igazgatónak, azért született, hogy megtudjuk, mi lesz velünk. Nem diktálunk feltételeket, nem fenyegetünk sztrájkjal sem, de határozottan kérjük, hogy mondja meg nekünk legkésőbb június 16-ig, hogy mire van szükség, s mire nincs.

— De ha nem tud erre válaszolni, mert isten bizony nem tudja, mi lesz velünk holnapután?

— Akkor mondja meg ezt, de csak ő és senki más. A lényeg az, hogy konkrétumot mondjon, valamint és ne újabb határidőket. Az emberek nagyrésze, eleve úgy áll a vállalat jövőjéhez, hogy nem hiszik el, az nincsen eldöntve.

— En tudom... tudom?... lehet, hogy nem kell az orromra kötnie az üzemszervezésnek dolgokat. Az viszont nagyon bánt, az emberek az üzemben, minduntalan azt mondják: — Púder az nem igaz, hogy te nem tudsz semmit, csak elhallgatsz előlünk. De tényleg nem tudok semmit, a jövőnkkel kapcsolatban semmiről, de nem hiszik el, ezt az emberek. Nem hiszik el, hogy ennyire komolyan vesznek bennünket, szakszervezetet. Nekem, még egyetlen egyszer sem szóltak, hogy gyere, itt egy külföldi partner, beszélgetünk vele. Lehet, hogy nagyon rosszul látom, de ha én ezer embert képviselek, akkor, ha róluk van szó, ott kellene lennem. Vagy ha mégsem, akkor legalább később mondanának valamit, mondjuk öt percben, hogy ezekkel, és erről beszélünk. Jó lenne legalább nagyjából tisztába lennem a dolgokkal, de kicsit sem

vagyok tájékozott. A Csinóban sokkal többet megtudnak az emberek a vállalatról, mint tőlem, az szb. titkártól.

— Akkor mi a dolga ma, különösen itt nálunk, egy szb. titkárnak?

— Hát ez az. Én egy hónapot adtam magamnak, ha ez alatt nem dől el megnyugtatóan a dolgozók sorsa, én üdülést elosztani, segélyes papírokat aláírni nem vagyok hajlandó. Csak azért nem kell szakszervezeti titkár, akkor inkább csak vajúr leszek, teszem a dolgomat, amíg szükség lesz rám, s ha nem, arrébb megyek.

— Összefoglalva, a vezérigazgatónak átadott levélre, milyen intézkedéseket vár Ön, illetve, az üzemi kollektívájára?

— Elsősorban megnyugtatókat, de olyat is, hogy tudják az érintettek, például januárig biztosított a munkahelyük. Ők dönthessék el, más munkalehetőség után néznek, avagy maradnak addig. Ha nem találunk munkát, tudják, s legyen erre garancia, hogy mekkora a végkielégítés összege, s legyen biztosított az újrakezdési kölcsön, és minden más, ami megjár.

— Még annyit, mi a vezérigazgató mellett állunk, és lehet, hogy tudnánk neki segíteni. Csak sorolnia kellene a gondokat, szemtől szembe, és ha gátjai vannak felfelé, összefog a banda, és nem neki kell egyedül küszködni, hogy megoldja a vállalat, a benne dolgozó emberek jövőjét — mondotta végezetül kellő vehemenciával Szabó László, a tizenhat éve vajúgón dolgozó szb. titkár. V. T.

A FÉK gyorsít

Május 24-én, a Fiatal Értelmiségiek Klubja a Szigeti úti klubházban tartotta soros ülését.

A fiatalok kérésére, Kolszovszky Rudolf vezérigazgató-helyettes volt a klub vendége, aki kérdésekre válaszolt. És kérdés volt bőven.

Hogyan állnak a tárgyalások a nyugati partnerekkel? Mennyi időnk van még, a tárgyalásokra? Igaz-e, hogy Antall József, levelet küldött a BDSZ-nek, hogy a kormányának 1991-ben sem áll módjában a bányászattal foglalkozni? Mennyire éri meg nekünk, a Szovjetunióval fenntartani a gazdasági kapcsolatot?

Mit jelent a vállalatok számára egy esetleges túlsúlyos nyugati részvény? Ha megmaradunk magyar vállalatnak, mi a garancia arra, hogy olcsóbban termelhetünk?

Ki, és hogyan dönti el, a szervezeti átalakulást? Milyen lesz az új vállalati szervezet?

Hogyan alakul az új szervezetben a vajúgói és egyéb dolgozók aránya?

Záporoztak a kérdések, de a vezérigazgató-helyettes állta a sarat. Helyhiány miatt a hosszúra nyúlt beszélgetést nem tudjuk itt idézni, de a FÉK tagjai már ismerik a válaszokat.

Kinek ketyeg az óra?

Titkárt választottak a rehabilitáltak

(Folytatás az 1. oldalról)

A hozzászólások során kitűnt, az alapvető probléma az, hogy a keresetkiegészítés folyósítását munkaviszonyhoz kötik. Márpedig éppen emiatt különösen veszélyeztetett helyzetben vannak a rehabilitáltak.

Egyesek ugyan azzal érvelnek, hogy a rehabos helyzete még akkor is rendezett, ha netán bezár a vállalat, csak éppen ők sokkal nehezebben tudnak elhelyezkedni, mint egy egészséges ember. Ha pedig nincs munkahelyük, nem jár a keresetkiegészítés sem.

Sok szó esett a várható létszámleépítésekről is. Elkeseredetten szóltak arról, hogy először nyilván ők, rehabilitáltak „kerülnek majd lapátra”.

„Ketyeg az óra”, — fogalmazott egyikük, aki tudni vélte, hogy a munkaiügyi csoportoknál szabad-

Több is veszett Bodánál?

Falugyűlés a tiltakozás jegyében

Kevesen tudták, hogy vállalatunk áprilisban már megkapta a kormánytól azt az összeget, mely a veszélyeshulladék-tároló földtani, hidrogeológiai, geofizikai megkutatásához szükséges. A vállalatvezetés, ugyanis úgy határozott, hogy addig a kutatásokat nem kezdi meg, ill. felfüggeszti, amíg a lakosságot széles körben nem tájékoztatja.

Ebből a célból, a közelmúltban elkészült egy izléses áttekinthető, laikusok számára is jól érthető ábrákkal illusztrált szórólap, annyi példányban, hogy az a lakosság és a különböző tiszták, hivatalok, intézmények és intézetek részére megfelelő számban rendelkezésre álljon. A szöveg közérthető, egyben szakszerű, agitativ ereje vitathatatlan.

A vállalatvezetés felkereste a tervezett hulladék-tárolót, a felszínen körülvevő falvak önkormányzati szerveit, s kérte, segítsenek terveink megismertetésében. Boda falu népe falugyűlést határozott el, melyre május 17-én került sor a falu mozihelyiségében.

A mintegy ötvenfőnyi egybegyűlt előtt, Kolszovszky Rudolf, vezérigazgató-helyettes fűzött az ábrákhoz — melyek kinagyítva, a mozivásznon helyén fügtek — magyarázatot. Részletes tájékoztatást adott terveinkről, elképzeléseinkről, melyek alapvetően a kutatás stádiumára vonatkoztak.

Rögtön az első hozzászóló, dr. Németh Zoltán a bicsérdi közös tanács el-

nöke, meglepetést okozott. „A veszélyhelyzet tudata, az emberek körében olyan hangulatot teremtett, mely már eleve kizárja annak lehetőségét, hogy minket bármilyen szerv is megnyugtasson” — mondta. „Nem tudom, hogy a mi tiltakozásunk mire lesz elég, azonban biztos vagyok abban, hogy nemcsak mi, bodaiak, hanem az érintettek, ha úgy tetszik egész Baranya tiltakozni fog” — folytatta. „Kolszovszky úr tájékoztatóját köszönjük, de nem nyugtatta meg az állampolgárokat”. Ez volt a kezdet, az alaphang, innen már csak csatlakozni és „ragozni” kellett.

Idézünk néhány felszólalásból: „Nem kell a maguk gödre, vigyék, ahová akarják, Franciaországból hozzák majd ide”.

„En nem vagyok szakember, sem fiatal, de részemről minden kötél erejéig ragaszkodunk kell a nemhez”.

„Nem három kilométerről van szó, Csernobilban 50 kilométeren kipuuszult minden, a háromfejű borjú, az ott természetes dolog, ez az, ami ránk vár, meg Szőlőre, Cserkútra, Kővágóötösre és Bakonyára”.

„En láttam, lent voltam, amikor kiborul a csille, lemennek a bányába, és hegesztik szét a csilléket az aknában. És ha hordó van benne, akkor mi van?”

„En tudok egy variációt, húzzunk egy 50 kilométeres sugarú kört, aki ott lakik, az költözzön ki, Csernobil példáján okulva”.

„Itt túlságosan sok már a magyarázkodás, hogy így nem lesz, meg úgy nem lesz, már kezd gyanús lenni, mert, hát nem zörög a haraszt...”

„Az uránnak az a létalapja, hogy megcsinálja. Minket meg feláldoznak”.

„Nem tudom, honnét veszi a bátorságot a MÉV arra, hogy konkrétan Boda község lakosságának, és az én és a múltkorai falugyűlésen ittlévő több pécsi lakos, bodai gazdálkodónak a véleménye dacára a kormányhoz fordul, mielőtt az itteni véleményeket tudná, ismerné”.

És sajnos sorolhatnám vég nélkül. Elnyomták, elsöpörték a józan hangot, a gondolkodó érvelést, pedig a lakók között is volt, aki megpróbált hivatkozni arra, hogy azzal a veszélyes hulladékkal eddig is emberek dolgoztak, hogy a radioaktív alig több, mint a fölötte 500 méternyire termelt és a külszínen szállított uránércnek, hogy népgazdasági érdek, s a falvak is sokat nyerhetnek vele, hogy ez a hulladék itt van most velünk, s ha nagy mélységben, biztonságosan tároljuk, az mindenkinek jobb lenne. Kolszovszky Rudolf és Baráti Zoltán érvelhettek mindennel, hogy ez jó, biztonságos, hasznos hajtó, és ugyanakkor szükségszerű, jól padázza a reagálást a vezérigazgató-helyettes kijelentése.

„A kutatás lehet rendkívül részletes, mindenre ki-

terjedő, teljes és lelkiismeretes. Felkerünk külföldi szakértőket, nyilvánítsák véleményüket. Csak, ahogy itt önöket hallgatom, teljesen mindegy, hogy mit mondanak, önök mindenre azt mondják, hogy nem.” (Közbeszólás: így van!)

Ülésezett a REF

(Folytatás az 1. oldalról)

Ettől függetlenül tovább folyik a korongedmenyes nyugdíjazás előkészítése, az 50 százalékos egészségcsökkenéssel bírók rokkantsági nyugdíjazásra, az önálló gazdasági szervezettekbe való átirányítás, a bányászati keresetkiegészítés igénybevétele. Folyamatban van 108 fő korongedmenyes nyugdíjaztatása, az év első négy hónapjában 27 fő került öregségi nyugdíjba, 84 fő rokkantsági nyugdíjba, 102 fő bányászati keresetkiegészítésre, 29 fő áthelyezésre. A végkielégítést eddig 117 fő vette igénybe, a kifizetett összeg 35,5 millió forint. Attelepülési támogatásban eddig 5 fő részesült összesen 2,5 millió forint összegben, átképzési támogatásra eddig kifizettünk, 1,3 millió forintot.

Végül dr. Kamarás Károly, a REF titkárnak javaslatára a testület elfogadta hogy a rehabilitáltak keresetkiegészítése ne képezze a végkielégítés alapját, azt a rehabilitált dolgozó továbbra is járadéként kapja. Ismertette Halmos Csaba levetét, melyben az államtitkár rendelkezik a korongedmenyes nyugdíjazással kapcsolatban. Ezt a foglalkoztatási alaptól a térségnek juttatott pénzről kell elkülöníteni, döntési jogosítványa a területi munkaügyi szervnek van, tehát az eddig idén elküldött jogos korongedmenyes nyugdíjazások már csupán a megyei munkaügyi szerv döntésére várnak.

MESTER
Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablár János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-855/32-43
13-055/33-33

Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MÉV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
58,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaktól
Ny-623-4

Szolgáltat a fejlesztési részleg

Környezetkímélő technológiák

Ahol a réselő kevés, segít a Sziredin

Bizonyára nem véletlen, révén méltán számíthat elismerésre és egy kicsit talán a jövő.

Persze, a szakmai elismerésnél is jóval többet jelentenek az idei BNV-n olyan szolgáltatásokkal, amelyek a környezetkímélő technológiák alkalmazása

már eredményesen alkalmazott szolgáltatásokra megrendelő is akad.

Márpedig, miért ne akadna, hiszen például a repesztő cementtel történő aprítás és darabolás terén egyedülálló eredményeket értek el az országban.

— Évek óta dolgozunk már a Sziredin nevű anyaggal — magyarázza Szedlák József a fejlesztési részleg vezetője. Ennek a Szilikátipari Kutató Intézet által kifejlesztett terméknek az a tulajdonsága, hogy vízzel reakcióba lépve erősen megduzzad, és így módon repesztí szét a betont vagy kőzetet. A módszert elsődlegesen bányabeli alkalmazásra kísérleteztük ki. A Sziredin alkalmazásával egyébként más vállalatok is próbálkoztak, de nem sok sikerrel. Tudomásom szerint, az országban egyedül mi használjuk ezt a technológiát, a többiek kedvét szegte a sok eredménytelen kísérlet.

A kezdet kezdetén, ezt a módszert még csak a nagy kövek, úgynevezett muglik aprítására használták a bányában, ott, ahol nem lehetett robbantani, például tömbfejtésekben, vagy gépek közelében. Azóta kiderült, hogy a Sziredines módszer széles körben alkalmazható.

Miskolcon például, ahol egy beton alap bontásánál három hét alatt szinte semmire sem mentek a réselőkkel, addig a részleg szakemberei az említett, új módszerrel egy hét alatt száz köbméter betont aprítottak össze.

Ez a technológia bevált a Mohácsi Farostlemezgyár belső rekonstrukciójánál, és egy kaposvári közúti felüljáró betonlapjának a bontásánál is. Az előbbi munka közel egymillió, az utóbbi félmillió forintos

árbevétel jelentett a vállalatnak.

Mivel a Sziredines módszer jó hatásfokkal alkalmazható a beépített, vagy a természetvédelmi területeken egyaránt — bárhol, ahol robbantási tilalom van érvényben —, továbbá eredményesen használható belső rekonstrukciónál, bizonyára felkelti majd a szakemberek figyelmét a vásáron.

És nem ez az egyetlen szolgáltatás, amellyel a fejlesztési részleg a BNV-n „kínálja” magát. A bemutatón láthatók ezek a magminták is, amelyeket egy speciális fúrógéppel, acélszerkezetes betontömbből vettek.

A Vasipari Kutató Intézet által kifejlesztett „kisméretű”, könnyen mozgatható fúróberendezést korábban szintén csak bányászati céllal, kőzetmechanikai kutatásokra használták. A különböző vastagságú magminták vételére alkalmas fúrógépet azonban a jövőben külső szolgáltatásokra is fel akarják használni.

A berendezés gyakorlatilag bárhol alkalmazható, ahol roncsolásmentes mintavételre van szükség, téglafalnál éppúgy, mint betonlapnál. Lehetőség van arra is, hogy kis nyílású, mérettartó áttöréseket fúrjanak vele, de a megrendelő kívánságára akár utólagos szerelvényezéshez is „gyártanak” lyukakat.

Ezen túlmenően a berendezést geológiai kutatásoknál is fel lehet használni. Az alkalmazásának környezet és költségkímélő hatása talán itt mérhető leginkább, hisz az előzetes földtani felderítés során így vett magmintákból már lehet dönteni, mi várható az adott területen, érdemes-e fúrótoronnyal kitélepülni és kutatásba kezdeni.

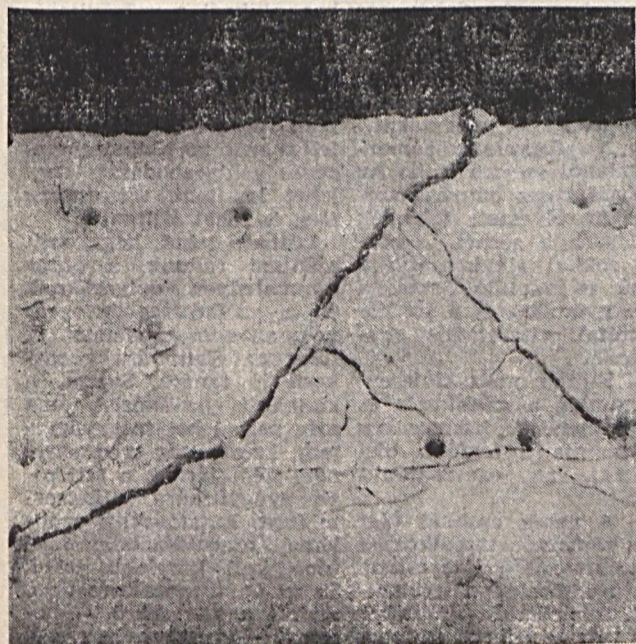
Nógrádi Gábor

Felvételeink két napon készültek. Fúrás.

Töltés.

Repszés az első napon.

Repszés a második napon. Csöndör László felvételei

A 91. BNV

Dr. Szabó Imre, Ipari Minisztériumi államtitkár, Horváth János, a Hungexpo igazgatója és Rózsa B. György, sajtófőnök tartotta azt a sajtótájékoztatót, mely tulajdonképpen az első hivatalos aktusa volt, a 91-szer megrendezésre kerülő Budapesti Nemzetközi Vásárnak.

A Beruházási Javak Szakvására idén május 23–31 között várta a látogatókat.

Napjainkban, az országban bekövetkezett változások, a gazdasági életben végbemenő átalakulási folyamat felértékelte a vásár szerepét. Ez a hazai vásárprogram legnagyobb és legszínvonalasabb eseménye. Hozzájárul a külkereskedelmi mérleg egyensúlyának javításához. A kedvező folyamatok csábítják a külföldi kiállítókat.

Ennek is köszönhető, hogy 28 ország vett részt rajta, a kiállítók harcot folytattak minden négyzetméterért. Sokan megértették, hogy — bár a részvétel nem olcsó — a külföldi megjelenés még drágább, s ez a legösszetettebb és leghatékonyabb módja a bemutatkozásnak, az áru bemutatásának, a reklámnak.

A 90 ezer négyzetméternyi kiállítóterületen 1900 kiállító élt ezzel a lehetőséggel. Jó érzés volt tudni, hogy ezek között ott volt vállalatunk is, szakembereink is.

Lapunk összeállításában bemutatjuk, mivel vetünk részt a tavaszi BNV-n.

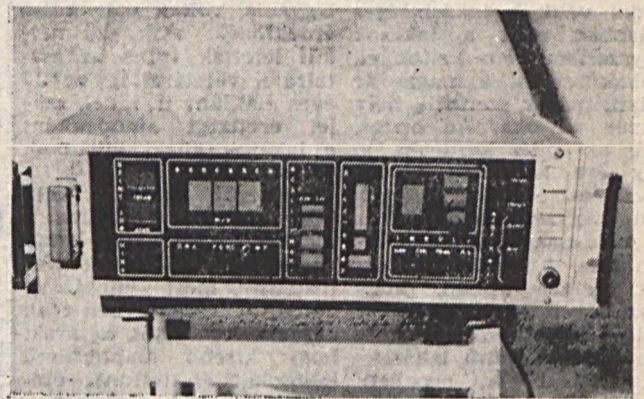
Újítóink a BNV-én

Értékeink veszendőben?

A vállalat a BNV-n többek között kiállítja a nagyérdemű és az érdeklődő szakemberek mustrájára a Mikroprocesszoros AKNajlező-Regisztráló és Számítógépes Kiértékelő rendszerét. E kellemes kinézetű műszerről — hiszen a hozzá nem értő így jellemezhető — kérdeztük a téma felelősét, a hat újító egyikét, Marics Ernőt, a Szolgáltató üzemből.

— A vállalatnál az aknájelzés problémája alap- legyen a berendezés korszakos. Ezt a végül is fekete dobozt létrehoztuk, ami feladatának maradéktalanul eleget is tesz. — Az elmúlt év őszén kísérleti üzemből az V. sz. bányauzem szállítóaknájába, az egyik gépházba szereltük be. Most is ott van, bár nem üzemel, de bármikor bedugható és üzemképes.

Előírás rendelkezik arról, hogy a szállító gép jelzéseit

A „fekete doboz”.

vetően megoldott volt, viszont az aknájelzések regisztrálása úgy, ahogy, és hát erről is gondoskodni kell. Erre eddig különböző mechanikus szerkezetek voltak, kezdetben a BT—2 bányatachograf egy hatalmas papírtekercsre írta a jeleket... Majd jött az ennél korszerűbb, csehek gyártotta, Metra-Praha regisztráló. Mára már ez is elavult, gyártása megszűnt. A Tudományos Akadémia laborműszere, a KUTESZ jelentett ideig óráig megoldást, de mire ezeket is üzembe helyeztük, megszűnt a gyártásuk.

— Mindezek alapján érthető, hogy négy éve megfogalmazódott a saját tervezésű és kivitelezésű regisztráló gondolata. A munka elindult, olyan „feltételekkel”, hogy olyan berendezést kell létrehozni, mely mentes a korábbiak hibáitól, a lehetőségekhez mérten olcsó, szolgáltatásai feleljenek meg a speciális igényeknek, s feltétlenül

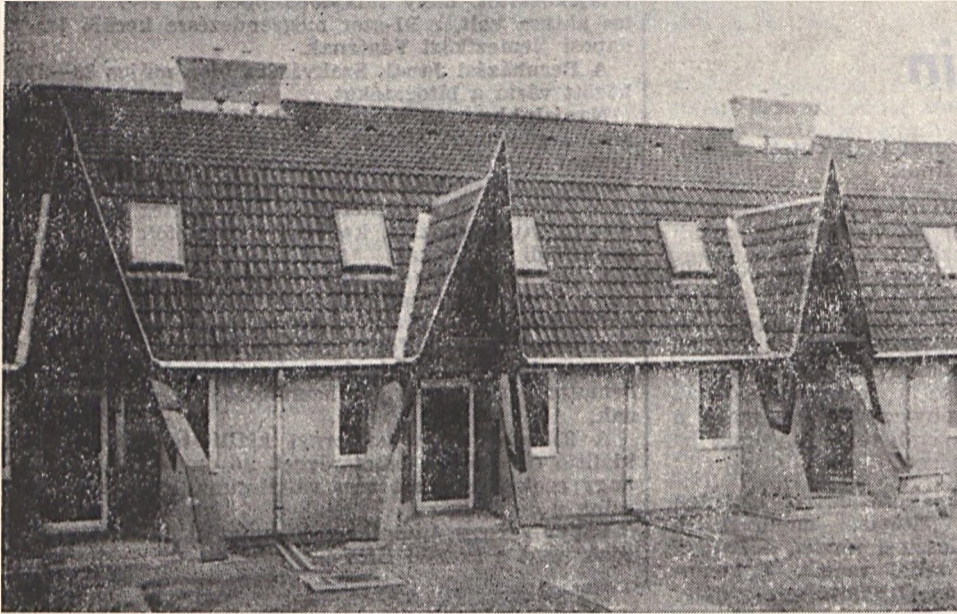
és menetdiagrammját idővel azonosítható módon regisztrálni kell. Ennek hiányában ugyan is csak 4 m/sec. sebességgel lehet szállítani, ami a bányát ismerőnek egyértelműen a szállítási megbénulását jelelteti. Marics Ernő hosszasan és a szakember formálta mondatokkal magyarázta a berendezés felépítését, működését. Beszélte az ipari vásárra való felkészülésről, arról, hogy nem érti, miért az ő dolga a berendezés menedzselése, prospektus, szórólap nyomdakész megtervezése. Bevallotta, nem ért mindezekhez, de mégis csinálnia kell, mert úgy tűnik, nincs illetékes egy ilyen berendezés hírveréséhez. Az meg végképp a sors fintora, hogy miközben e „fekete doboz” referencia példány az V. üzemből porosodik, ennek hasonmása a BNV-n kisméretben olcsó, szolgáltatásai megrendelőkre vár.

V. T.

Pasztellszínű milliók

Van akinek telik, van akinek nem

Sok év telt el azóta, amikor először került szóba Patacs-nyugat, mint építési terület. A kezdetben különböző hírek keringtek az itt felépülő lakásokról, majd ahogy teltek az évek, s látványos mozgás a területen nem következett be, úgy kopott meg a szóbeszéd, s halványult el sokak itteni lakáshoz jutása, mint lehetőség.

Az idő múlásával a tervek ha megváltozva is, de lassan azért formát öltenek. A Makra-dombi lejtőn már közel húsz családi ház építésén szorgoskodnak a leendő lakók, mozgás tapasztalható a 13 lakásos tömbház építkezésénél is.

Ugyanakkor a 6-os út és a 6/A út közé szorított területen az átadásra váró 17 sorház körül feltűnően csendes minden. Többen tudni vélik, e lakásinséges jelenben ezek a lakások egyszerűen nem keltek el. Sokak szerint a magas ár miatt, mások szerint a helyennek az oka. Az biztos, már az építés kezdetén, jó egy éve hallhatóak voltak olyan észrevételek, hogy a 110 négyzetméteres lakás a melósnak megfizethetetlen lesz. A bizakodók hittek persze abban, hogy lesz bőven — az üzemből — jelentkező a szokatlanul ríkító színű lakásokra. Úgy tűnik, azonban, hogy az aránylag gyorsan elkészült, tágas lakások dacára nem csökken a sorbanállók létszáma. Mert bármennyire sokan várnak is a dolgozók közül lakásra, bármennyire is szeretnék sokan mára kinőtt lakásukat nagyobbra cserélni, s bármennyire jól is keresnek bányászaink... e lakások még nekik is komoly falatot jelentenek.

Berkes Sándort, a lakás-gazdálkodási csoport vezetőjét arról kérdeztük, hogy igaz e, az elkészült lakásoknak nincs gazdája?

— Valóban nincsen. Valamikor régen, amikor neki álltunk, e terület beépítési lehetőségének a végig gondolásához, senki sem hitte, hogy hamarosan 210 százalékos építőanyagár növekedés következik majd be.

— Azzal sem számoltattott senki sem, hogy a 3 százalékos építési kölcsön kamat mára 26—28 százalékra kúszik fel. Végül is ezekkel is magyarázható, hogy a kezdetben kétféle forint alatti értékben ter-

vezett lakások, mára két és félmillió forintba kerülnek. Az „eredeti” áron elkelték volna a lakások, hiszen voltak rá jelentkezők, viszont a jelenlegi összegért már nem kell a dolgozóinknak.

Nem, mert nincs annyi pénzük... illetve, ha van, ha így, vagy úgy, de összekotorják ezt az összeget, inkább családi ház építésbe kezdenek. Úgy is fogalmaztak egyesek, hogy a város szélén, a nagyforgalmú országút mentén több, mint rablás ennyit kérni e lakásokért.

— A vállalat, dolgozói részére építette e lakásokat — folytatja választát Berkes Sándor — s bármennyire is szomorú, hogy ők nem tudják megfizetni, azért kevesebb körben meghirdetése e lakásokat, hiszem, hogy lesz rájuk vevő. Ugyanis, voltak már külső érdeklődők, akik szó nélkül letették volna az asztalra a vételárat. Így egy 17 éves diáklány is, kinek szülei érettségi ajándékként e lakások közül kívánnak választani.

— Végül is azt kell, hogy mondjam, okulva a magas lakásárakon, amin végül is nem tudunk váltogatni, mert ennyi az annyi, a későbbiekben csak úgy csökkenthetők az árak, hogy kisebb alapterületű lakásokat építettünk, építünk. Ennek szellemében készül már a Makra-dombi területen 13 lakás, tömbház jelleggel, s a lakások 50 négyzetméter körüliek lesznek.

— Annak idején szó volt 86 plastbau technológiával épülő lakásról is. E lakások engedélyezési és kivitelezési tervei készen vannak, s felépítési ötletét a THERMOBAU-PLASTBAU kft. továbbra is pátyolgatja. Nem tudom azonban, ha ebből lesz is valami, a mai árakat ismerve ezek a lakások egyáltalán eladhatók lesznek-e. Ma már a technológiától függetlenül a csillagos eget verik a lakásárak. Azt is tapasztalom sajnos, akinek nincsen lakása, ma már igen nagy nehézségek árán tud ahhoz hozzájutni.

Való igaz, a lakással nem rendelkezők helyezte ilyen árak mellett egyre kilátástalanabb. Ma már a bérből, és a fizetésből élő nem hogy spórolni, félretenni, nem képes, hiszen jó, ha a hónap végéig a megélhetésre elég a fizetése. Nem

csoda tehát, hogy többen szédelegnek a fenti lakások két és félmillió forintos árán. Mások, meg attól hőkölnék hátra, hogy akadnak — nem is kevesen — akik ilyen ajándékkal lepik meg a felnőtté válás küszöbén álló gyermekeiket. Végül is nem csoda, hogy napjainkra minden pimaszul drága lett, az arcpirító csupán az, hogy a vásárlók köre egyre kisebb. Ez azonban már egy másik újságicikk témája lehetne.

Veress Tamás

Ságvári Mozi

Június 5-én: Amadeus (amerikai film)

Június 6-án: A bosszú börtönében (amerikai film)

Június 12-én: Arany és vér (spanyol-francia film)

Június 13-án: Commando (amerikai film)

Az előadások 16 és 18 órakor kezdődnek

Személyi hírek

Nyugálományba került: Árva József robbantómester, Kuti Istváné ruhacserés, Perces András főcsatlós, Gondá János vājár, Hajdu István vājár, Pados Imre robbantómester (III. sz. bányauzem), Balázs János vājár, Bela László vājár, dr. Györök Antal polgári védelmi előadó, Kapri József körlet bányamérő, Magyar Ferenc operátor, Péter Ferenc vājár, Pordány Sándor lakatos, Sulyok József vājár (IV. sz. bányauzem), Polics Vince főrobbantómester, Sárosi János robbantómester, Palkó Gáspár segédvājár, Orsós György csillás, Horváth Pál vājár, Belső Tibor vājár, Kovács Imre vājár, Kun Jenő vājár, Csipkés István lakatos, Nagy Ferenc vājár, Tavasz János anyaggazdálkodási előadó, Nonási Sándor robbantómester (V. sz. bányauzem), Varjú István vājár, Kréczó Károly gépkezelő, Péter Tamás segéd munkás (Ércdúsító üzem), Köbli Miklós vājár, Wöbling János szállítási felvigyázó, Konszki István vājár, Orsós Károly öntvénytisztító, Kalányos György vājár (Szolgáltató üzem), Dóka Sándor vājár (Anyag- és áruforgalmi főosztály), Harsányi József

segéd munkás, Harmat József anyagkiadó, Nagy Zsigmond személyzeti- és oktatási osztályvezető, Nagy Lajos segéd munkás, Gelencsér János portás, Gödrei Ferenc portás, Kasik György segéd munkás, Kányási Imre portás, Zsebi Sándor segéd munkás, Róka Sándor bányatechnikus, Hézsó Zoltán vízvezetékserelő (Központ).

Nyugálományba került dolgozóinknak ezúton is megköszönjük a vállalatunknál végzett eredményes munkájukat, s nyugdíjas éveikhez kellemes pihenést és jó egészséget kívánunk.

A pályamódosításról...

Lehetőségek a kereskedelem, a vendéglátás és az idegenforgalom területén

A Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Vállalat Baranya megyei Kirendeltsége lehetőséget ajánl azoknak, akik a kereskedelem, vendéglátás, vagy az idegenforgalom iránt érdeklődnek.

Ezen szakterületek széles teret kínálnak az egyéni vállalkozásokhoz, esetleg vállalati, hivatali elhelyezkedéshez.

Baranya megye természeti gazdagsága és Pécs város történelmi múltja miatt érdemes az idegenforgalmi fejlesztésre, melyet alátámaszt az érvényben lévő kormányhatározat, miszerint Mecsek—Villány térsége kiemelt üdülőkörzettel fejleszhető.

A növekvő idegenforgalomban magasabb színvonalú kereskedelmi és vendéglátói ellátást igényel. E területen nyújtott szolgáltatások bővítése, lehetőséget teremt az elhelyezkedés és vállalkozás számára.

A Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Vállalat alap-, közép- és felsőfokú képzésre nyújt kínálatot e szakma mindhárom területén (kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalom) az 5/1990. sz. KeM rendelet alapján. A felnőttoktatásban és továbbképzésben több évtizedes múlttal rendelkező intézet, és anak jogutódja, a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Vállalat évente, mintegy 30 000 főt képez országos hálózaton keresztül, és 80-100 tanfolyami kínálatot rendelkezik.

A Művelődési Minisztérium és a Kereskedelmi Minisztérium által jóváhagyott

biztosítjuk a korszerű tananyagot is. A Baranya megyei Kirendeltség az 1990/91-es tanévben a következő tanfolyamok indítását tervezi:

Tanfolyam megnevezése:	Irányár, +tananyag
Felsőfokú áruforg. (keresk. szak).	14 000,—
Felsőfokú áruforg. (vendl. szak).	15 000,—
Felsőfokú idegenforgalmi tanf.	13 000,—
Felsőfokú vállalkozási szak	16 000,—
Idegenvezetőképző tanf.	10 000,—
Középfokú idegenforgalmi tanf.	11 000,—
Boltvezetői tanf.	10 500,—
Üzletvezetői tanf.	11 500,—
Középfokú raktározási tanf.	9 000,—
Kereskedelmi kisvállalkozási középfokú képesítő tanf.	11 000,—
Üzletkötői középfokú tanf.	10 000,—
Ital-, büféáru eladó szakmunkás tanf.	14 000,—
Önkiszolgáló pénztárosi tanf.	10 000,—
Nagykereskedelmi árukezelői szakmunkás tanf.	7 000,—

A tanfolyamok általában két, illetve három félévesek, heti egyszeri, délutáni elfoglaltsággal. Ezen túl, a sajátos igényekhez rugalmasan tudunk alkalmazkodni, továbbá, a tanfolyamokat kihelyeztet-

VIII. A szilikózis (6)

Hogyan éljen a szilikózisos beteg?

A következőkben néhány tanácsot kívánunk adni azoknak, akik poros munkahelyen dolgoznak, vagy akiknél már mutatkoznak a portüdömegbetegedés tünetei.

— Lélegezzünk az orron keresztül! Az orr nemcsak előmelegíti a levegőt, tehát ezáltal véd a meghűléstől, hanem kiszűri a belegzett por jelentékeny részét. Akinek az orrlégzése akadályozott (polip, orrsövényferdülés), forduljon orvoshoz.

— Tartózkodjunk minél többet tiszta levegőn! A tüdő öntisztulását, a belegzett porszemcsék eltávolítását nagymértékben elősegíthetjük azáltal, hogy a szabadidő egy részét nem otthon a lakásban, vagy rossz levegőjű szórakozóhelyeken töltjük, hanem a szabadban.

— Ne dohányozzunk! Súlyos szilikózis esetén ez szigorú orvosi előírás, de azoknak is megkívánandó jó tanács, akik még nem szenvednek portüdömegbetegedésben. A dohányzás bizonyítottan idült hörghurutot okoz, ami feltétlenül elősegíti a szilikózis kialakulását, vagy súlyosítja a már meglévő panaszokat.

— Ne fogyasszunk mértéktelenül szeszes italt! Az italozás rossz bányász szokás. Az elvesztett folyadék pótlására a sörnél, a bornál sokkal alkalmasabb a jóízű és tápláló leves, a friss gyümölcs és a sokféle üdítőital, vitamindús gyümölcslé.

— Éljük mértékletesen! A munka, a szórakozás és a pihenés harmonikus összhangja a legfőbb biztosítéka az egészségünknek.

— A nehéz munkát végző bányász táplálkozzék változatosan! Fogyasszon sok zöldféléket, gyümölcsöt, fehérjét. Ez utóbbiból sok van a tejben, sajtban, tojásban, száraz húsból. Kerüljük a „magyaros”

dr. Debreczeni László

„Állambácsi” már nem ugyanaz

Mit tesz a tanács, mit a munkanélküli?

Dr. Patla Károly, a közműltban vonult nyugdíjba a tervezési osztály vezetője. Nem gyakori, hogy nyugdíjas osztályvezetővel a későbbiekben a Városi Tanács patinás épületében találkozzon az arra járó, pláne nem, hogy az elnökhelyettesi „rezidencián”. Dr. Patla Károlyal pedig itt beszélgettünk, lévén ő a Pécs Városi Tanács társadalmi elnökhelyettese.

— Ön gyakorló közgazdászként egy olyan nagy vállalatnál dolgozott, amely több más vállalathoz hasonlóan kivette részét a város fejlesztéséből. A jelen gazdasági helyzetben azonban a vállalatok jó, ha saját gondjaikon úrrá tudnak lenni, nem, hogy még a városért, városnak is „adakozzanak”. Ön hogyan látja a vállalatok, és a város ügyét kapcsolatát?

Megalázónak éreztem mindig is — választott az elnökhelyettes —, hogy a tanács vezetése annak érdekében, hogy bizonyos közösségi létesítményeket létrehozassanak és üzemeltessenek, kéregetni mennek a vállalatokhoz. Ha rajtam múlt volna, én nem tettem volna ezt. Mert végül is minden ilyen egyezkedés kompromisszummal zárul. A tanács kér olyat, ami nem feltétlenül indokolt, sok esetben nem is volt teljesíthető szabályosan. Ugyanakkor a vállalatok egy része is viszont kért olyat, ami ugyancsak nem volt teljesen szabályos, költségvetési és gazdálkodási szempontból. Szóval szükségte- lenül alakult ki olyan kölcsönös egymásra utaltság, és egymásra mutogatás, amely nélkül is lehetett volna dolgozni. Végül is a gazdálkodás lényege, hogy vegye tudomásul az ember, mi a rendelkezésre álló forrás, és aszerint nyújtózkodjon, ameddig a takarója ér. Ha ezt nem csinálja, akkor szükségszerűen kisebb-nagyobb szabálytalanságokba, elvtelen együttműködésbe és itt-ott talán még korrupcióba is csúszhat. Ami lehet természetesen jó szándékú, de végül is nem szabályos, és a kérdés csak az, hogy mikor és milyen mértékben felflik el.

— Túl azon, hogy szabályosak voltak-e az ilyen „kéregetések”, de az vitathatatlan, hogy a városi tanács jelentős segítségtől esik el így, ha a forrást nélkülöznie kell a jövőben. Mindenféle vállalati segítségtől függetlenül, e nehézségi gazdasági helyzetben alapvető nagy feladatnak azt látom, hogy egyértelművé kell tenni az átállás szükségességét. Újra gondolni azt, hogy egy szűkebb pénzügyi lehetőség keretében mi az, amit feltétlenül el kell látni. Ugyanakkor, mi az a fejlesztési igény, követelmény, amit feltétlenül követnünk kell.

— Ami a városi tanács rendelkezésére áll pénzügyi forrásként, az mind a városban jelenik meg. Ha ezt, bármilyen módon növelni tudja történetesen vállalati hozzájárulás révén, akkor az közvetlenül valamiféle lakossági szolgáltatás ellátásban jelent-

kezik. Azzal, hogy a gazdálkodási feltételek szigorodtak, eljött az ideje annak, hogy a tanács most már csak a rendelkezésére álló forrással bír. Ez alapos átgondolást igényel, hogy csak olyan fejlesztést indíthat el, és az üzemeltetésnek azt az útját választhatja, amely közvetlenül az ő saját forrásából fedezhető.

— Tudom, hogy nem feladata a városi tanácsnak az ipartelepítés, de azért furcsa az, hogy csendes szemlélője a vállalatok tönkremenésének, az emberek utcára kerülésének. Tud-e valamit tenni a város, ha másért nem, az embereket?

— Keveset! Tudniillik az uránbánya felszámolásával — és egyáltalán a Baranya megyei terület depressziós övezetté nyilvánításával kapcsolatos kormányzati, pénzügyi juttatások megyei szinten jelennek meg. A város csak egy tagja a regionális egyeztető fórumnak, de a kormány, ismétlem, a megyét tette a téma felelőssévé. Mi növekvő aggodalommal látjuk azt, hogy elsősorban az uránbányánál jelentkezik egy nagyobb létszám leépülés, ami a jelenlegi állapot szerint a jövő évben lesz a legnagyobb mértékű, ugyanakkor más területeken is van kisebb-nagyobb leépülés, városi szinten, ez növekvő munkanélküliséget jelent.

— Mi, a múltkor tanácsulésen megtárgyalt ipari koncepció alapján oda jutottunk, hogy nagyon egyértelműen szélesíteni akarjuk a gondolkodók és a felelősséget vállalók körét. Azokét, akik a munkanélküliség mérséklésében közreműködhetnek és támogathatnak. Ezt az ipari koncepciót minden érdemi társadalmi szervezethez elküldjük a városban, kérve, hogy fejtsék ki véleményüket, adjanak ötleteket arra vonatkozóan, mit tehet a városi tanács apparátusa annak érdekében, hogy mérsékelje a fenyegető munkanélküliség rémét. Ugyanakkor mit támogat, milyen mértékben annak érdekében, hogy újabb munkahelyek jöjjenek létre.

— A legelőbb feszültségnek Baranya megyében én a pécsi munkaerő helyzetet látom. Ehhez sajnos a pénzügyi forrásunk kevés, s a külső forrás pedig nem a város kezében van. Ugyanakkor másik oldalról sajnos tényként az is jelentkezik, hogy érlelődők munkahelyteremtés iránt voltak a megyénél is, nálunk is, de ebből érdemi döntés, azaz munkahelyteremtés még kevés született.

— Végül is az elkövetkező időben milyennek látja az ipari munkásság helyzetét? Lát-e számukra a munkanélküliséget elkerülendő valamiféle kivezető utat?

— A jelenlegi helyzet alapján, foglalkoztatás csökkenéssel kell számolnunk. Ez jelenti egyrészt azt, hogy most a tanácsnak is a maga eszközeivel keresnie kell az átképzés gyorsításának a lehetőségét. — Még mindig ott tartunk, hogy keresni kell...

Akkor, amikor már jövőben tartania kellene az átképzésnek?

— Na jó, de itt az egyének is lépnie kell...

— Igen, igen, de mire képezzék át magukat az emberek? Gondoljon csak az urános idejére, ahol az utóbbi időben minduntalan azt tudakolta például a bányász: — El sem tudom képzelni, mire lennék még jó a megrokkant egészséggemmel? Minimum azt várják, mondják meg nekik milyen mesterséget tanuljanak?!

— Azt gondolom, másrészt itt is szemléletváltásra van szükség. Végül is az atyáskodó állam időszakában az emberek java része úgy vélte, egyszer egy szakmát elsajátít és majd gondoskodik ró-

la az állam. Mostmár egyértelmű, az embereknek szembe kell néznie azzal, hogy életük során akár két-, háromszori váltásra is rákényszerülnek. És ami nagyon fontos, a választást senki sem végzi el helyettük. A világon majd mindenütt így van ez, s a piacgazdaságban nincsen olyan biztosíték, hogy megmondják, holnapról az legyél és ott dolgozzál. Szembe kell néznie azzal, a valósággal, hogy ez egy göröngyös út, ahol lehet, többszöri váltás előtt áll az egyén. Másjéleg, mint amit mi az elmúlt évtizedekben megszoktunk. A csodavárásban bíznak az emberek, márpedig csodák nincsenek. Mozdulni, tenni kell, a kockázatvállalás tudomásul vételével.

— Köszönöm a beszélgetést.

Veress Tamás

Gyertyatartók, gyermekjátékok

A vállalkozó...

A vállalatnál eltöltött harminckét év után főfűrómesterként élte meg Ferka Sándor a Kutató-mélyfűró üzem bezárását. A tapasztalt szakember, akinek már csak négy éve van a nyugdíjig, élve az állami végkielégítés adta lehetőséggel, örökre hátat fordított a vidiák világának. Vállalkozó lett.

— Igazság szerint, már évek óta foglalkoztatott a gondolat, hogyha — mondja az egykori főfűrómester — nyugdíjba vonulok segítek majd a fiamnak a műhelyében. Ő annak idején ötvösként végzett, a művészeti szakközépiskolában, és éveken át másodállásban művelte az ipart.

Az izlésesen berendezett Páfrány utcai panellakás legszebb használati tárgyai az ifjú ötvösmester tehetőségét hirdetik. Virágállvány és gyertyatartók, gyümölcsöstál, és asztali lámpa vonja magára a vendég tekintetét.

A fiatalember ma már minden idejét tanult mesterségének szenteli, főállásban dolgozik a „mester” — apja alkalmazottként. A családi vállalkozás másik pikantériája, hogy a „főnök” egyben a segédmunkás is, hisz az egyszerűbb munkafolyamatok elvégzésénél az édesapja az egyetlen segítő.

Persze, Ferka Sándor nem csupán a Kócsag közti kis műhelyében szorgoskodik. Az ő reszortja az anyagbeszerzés, és minden ügyes-bajos dolog intézése.

— A végkielégítés legnagyobb részét szerszámok, gépek és anyag vásárlására használta — mondja az apa. Az ötvösmunkák mellett tűzzomántra és gyermekjátékok készítésére is kiváltottam az ipart. Most telephely után szaladgálok, hisz a kis műhely, amit bérlünk, megfelel az ötvösmunkákhoz, de ugyanitt már nem lehet tűzzománccal foglalkozni, a gyermekjátékokról már nem is szólva.

— Tényleg, honnan az ötlet, hogy a díszes használati tárgyak mellett tűzzománccal, no meg gyermekjátékokkal foglalkozzanak?

— A fiam a tűzzománchoz is ért. Vásároltunk is már egy ezer wattos égető kemencét, és jó lehetőséget látok benne, mert úgy tapasztaltam, a tűzzomántra nagy a kereslet. A gyermekjáték az más dolog. Elsősorban textiliából készült, egyszerű játékokra gondoltunk, van is már néhány elképzelésünk, de ez maradjon egyelőre üzleti titok. Mondom, olyan játékokról van szó, amelyeket akár gyeseen lévő kismamák is könnyen elkészíthetnek, bedolgozhatnak.

— Hogyan értékesítik a termékeiket?

— Rendszeresen járunk a kézműipari vásárokból, az ország minden részébe. Emellett viszonteladókkal is tartjuk a kapcsolatot. Termékeink egy része megvásárolható a Citrom utcai Gabi ajándékboltban, de árulják az általunk készített dísz tárgyakat Leninvárosban is. Persze, túloznék, ha azt mondanám, ki sem látszunk a megrendelésekből, de tény, hogy most már egyre több a munkánk. Ma már nem csak a régi ismerősök keresnek meg minket, és ha ez a telephely probléma megoldódik, nyilván még inkább fellendül az üzlet.

— Szóval bizakodó vagyok annál is inkább, mert érezhetően igényesebbek lettek az emberek, egyre inkább vonzódnak a széphez, az igazi értékekhez. Ezt szem előtt tartva, mi a dísz tárgy kollekcióját gyártása mellett szívesen vállalnánk egyedi megrendeléseket is. Nem csupán névtáblákat, és cégereket készítenek egyedi igények szerint, de épületek homlokzatának és belső terek díszítését is vállalnánk. — mondja végezetül Ferka Sándor.

Nógrádi Gábor

Indokolt a józan optimizmus

(Folytatás az 1. oldalról)

tartoznak bele a vállalat létszámába, de továbbra is szorosan a vállalathoz kötődnek majd. Ilyen példa az öntöde, mely évek óta jelentős eredménnyel működik, a korrózióvédő gumisműhely, a műszergyár is nyereségesé tehető, hiszen egyre több a megrendelője, sőt esetleg ott létszámfejlesztésre is lehet számolni.

— Tehát, amikor a vállalat kimozdul ebből a statikus állapotból, akkor egyik oldalon továbbra is építünk le létszámot, a másik oldalon viszont magasan kvalifikált szakembereket veszünk fel.

— Elképzelhető üzemszünetelés is?

— Egyelőre a bányászmezők összevonásában gondolkodunk, hiszen meg akarjuk szüntetni a párhuzamoságokat az üzemek között az irányításban, az adatfeldolgozásban, az üzemelemben.

— Mekkora lesz a Központ létszáma?

— A Központ funkcionális szerepe alapvetően megváltozik. Létszámát szám szerint még nem lehet pontosítani, de jelentős csökkenés várható. Jelenlegi létszámának, mindössze 25–30 százalékára foglye. Tervünk az, hogy új felállásban január 1-jén indulunk. A nyár derekára kirajzolódik, hogy melyik utat kell választanunk, s akkor az év végéig a teljes átszervezés megindul.

— Elképzelhető, hogy az eddigi nagyszabású önálló épülő szervezeti rendszert felváltja egy ügyvezetői törzskari felállítás?

— Az új szervezet lényege, hogy a fontos vállalati tevékenységek vezetésével megbízott igazgatók teljes önállóságot kapnak. Itt van nagy jelentősége az eddig párhuzamosan irányított üzemek összevonásának, mert a korábbi helyzetben még a bányászmezők egy-egy formánál dolgoztak. Talán a termelés területén nem voltak nagy különbségek, de a bér-, prémiumrendszer, ügyvitel szervezés területén már annál inkább voltak. A vezetési lánc, az áttételek is jelentősen csökkennek, a mai tíz felettiről mindössze 4-5 lépcsőre.

— Összefoglalva, tehát indokolt a józan optimizmus?

— Indokolt, s ennek alapja, hogy most már tisztán látjuk, sikerül a költségsökkentés, e nélkül a nyugati partnerekkel sem tárgyalhatunk, és a szovjet fél is kinyilatkoztatta, tőlük minden támogatást megkapunk. A nemzetgazdaságnak is jelentős devizamegtakarítást jelenthet talponmaradásunk. Olyan kellemes helyzetben vagyunk, hogy van még közös vállalat létrehozására is lehetőségünk. Derül ki ez, de még több munka is. A teljes szervezeti átalakulás után létszámunk nem lehet több 2500–2800 főnél. A különbség nem kerül az utcára, önálló egységeink 600–800 főt foglalkoztatnak majd, s még év vége előtt minden dolgozónk tudni fogja, mire számíthat, az eddig kialakított feltételrendszer alap-

ján szándékunk, legkomolyabb törekvésünk, hogy minden egyénrel a leghumánusabban járjunk el.

Kablár János

Tapasztalatcsere...

Érdekes, és minden biztonnal hasznos tapasztalatcsere került sor a közműltban a Központban. Vállalatunk rendszeti szakemberei találkoztak az uránvárosi 4-es szám rendőrállomás vezetőivel, hogy kölcsönösen tájékoztassák egymást munkájukról, gondjaikról, problémáikról.

Márpedig — sajnálatos módon — a mi rendszetünk teendői is jelentősen megszaporodtak az utóbbi időben, csakúgy, mint a rendőreinek a munkája.

Erről is szólt Varga Jenő, a vállalat rendszeti vezetője utalva arra, hogy a fokozott ellenőrzések dacára, enyhe kifejezéssel élve, nem igen csökkent a lopások száma. Ezt persze a MÉV jelenlegi helyzete, az emberek bizonytalansága is motiválja, ám a vállalati vagyon széthordására semmi nem jogosít fel senkit.

A rövid tájékoztatást követően, Harmati Béla és Dobó Ferenc rendőrszázadosok adtak áttekintést, a bűnözés helyzetéről, a január elsejétől átszervezés folytán újjáalakult rendőrállomány feladatairól, munkájáról.

Sajnálatos módon, a bűnözés egyre nagyobb méreteket ölt városzerte, és a területükhöz tartozó községekben is. És mégcsak most jön a nyár, ami különösen az üdülőhelyeken (hozzájuk tartozik egyebek közt Orfű és Abaliget is) mindig sok munkát ad a rendőröknek.

A bűnözés szelleme tehát kiszabadult a palackból de, hogy másfajta palack is létezik, sőt igen gyakran kapcsolatba kerül a bűnelkövetéssel, azt már a kölcsönös tájékoztatást követő kötetlen beszélgetés során tudtuk meg.

Dobó Ferenc elmondta, hogy például a propán-bután gázpalack a bűnözők világában valóságos valutának számít, hiszen azt bármely cseretelepen jó pénzért visszavásárolják.

Épp ezért, különösen a kiskerttulajdonosok jól tennék, ha felírnák a palackjuk számát, hiszen ha azt ellopják, mégis marad egy nyom, amin a rendőrség elindulhat.

A palack akkor is kelenő, ha nem propán-butánt tartalmaz. Vállalatunknál a hegesztéshez használatos gázpalackok „veszélyeztetett helyzetűek”. Erről már a mi rendszetünk mesélték tanulságos történeteket. Az elmondottakból kitűnik, az emberi leleményességnek nincs határa, ha lopásról van szó.

A vállalati rendszet és a rendőrség között hagyományosan jó a kapcsolat. — amelynek folytatása lesz, hisz Dobó százados hasonló látogatásra hívta meg a mieinket, az uránvárosi rendőrállomásra — remélhetőleg egy még szorosabb együttműködés alapja lesz, amelynek vállalati vagyon védelme látja majd igazi hasznát.

Grund Kupa itt is, ott is

Ezekben a hetekben, alig múlik el nap, hogy a Grund Kupára nevezett csapataink közül ne játszanak legalább egy tétmérkőzést, ugyanakkor folyik az összetett verseny is, amely egyelőre úgy fest, méves sikert ígér.

A jól sikerült túraverseny követően ugyanis a május 19-én megrendezett kerékpár-próbán a IV-es üzemiek ismét az első helyen végeztek, és tetemes előnnyel vezetnek az összetett pontversenyben. Jól áll a VISZ, azaz a III. sz. bányász csapata is, amely a harmadik helyen várja a folytatást.

Zajlanak a csoportmérkőzések labdarúgásban is. Itt a legfrissebb a Szálló együttese volt, hisz már két alkalommal is játszottak a Dohánygyár ellen. Az idegenbeli 4-3-as vereséget követően, biztunk benne, hogy a visszavágót a mieink nyerik, de sajnos ismét vereséget szenvedtek, ezúttal 2-1 arányban, így nincs túl sok reményünk a továbbjutásra.

Ragyogó rajtot vett viszont a Szolgáltató csapata. A vállalati bajnokságban eléggé mérsékelt teljesítményt nyújtó együttes ezúttal alaposan kitett magáért, és 10-1-re verte az MTV csapatát.

Megkezdtek hosszú menetelésüket a teniszesek is. A huszonhat nevezett csapatot hat csoportba sorsolták, ahol oda-vissza alapon körmérkőzéses rendszerben küzdenek majd meg a továbbjutást jelentő első helyért.

Az egyeztető tárgyalások, már javában folynak, de bizony elég nehéz összehozni a meccseket, hisz ha ráér az egyik játékos, akkor elfoglalt a másik, ha pedig mind a kettő tudna játszani, akkor meg gyakran nincs szabad pálya. Epp ezért, talán szerencsésebb lett volna, ha a csoportmérkőzéseket nem oda-vissza alapon játsszák, és egyszeri körmérkőzéssel döntik el a sorrendet.

A vállalatunkat képviselő öt együttes közül egyébként, legalább három esélyes lehet a továbbjutásra. A tavalyi kitűnő szerepelt III. sz. bányász, amely a mostani versenysorozaton már VISZ néven

Eszéken jártak

A hagyományos munkás sporttalálkozó keretében május 19-én, Eszéken vendégszerepeltek férfi kézilabdázóink és tekézóink. A kézilabdázók még a tavalyi szakszervezeti sportnapokon mutatott jó szereplésükkel, a tekézők pedig az idei Grund Kupa megnyerésével szereztek jogot a kiküldetésre.

Annak ellenére, hogy mindkét csapatunk alulmaradt a vendéglátókkal szemben, Padosék becsülettel helyt álltak. A kézilabdázók, csak hatalmas küzdelemben 20-19 arányban szenvedtek vereséget, a kitűnő erőket felvonultató helyi csapat ellen, míg a tekézők ugyancsak egy fával vesztettek a csapatversenyben.

Labdarúgás

includt, a Bázis-DEV, a Bányatej, és az MSZB-Komló ellen abszolút favoritnak látszik.

Kicsit nehezebb csoportba került az V. sz. bányász üzem első csapata, akik már le is játszották első mérkőzésüket. A rajt jól sikerült, hisz Mészárosék 3-2-re verték a bolyiakat, de a Vasas-Elektromos II. (korábbi DEDÁSZ II.) igen kemény ellenfélnek ígérkezik.

Nehéz dolga lesz a Központnak is, akik a 6. csoportban kezdik meg küzdelmeiket. A Bórgyár, a Geodezia és a Sopiana Vasas legyőzése nem okozhat számunkra problémát, de Fortuna sajnos nekik „osztotta” a Vasas-Elektromos I-et is, amely a városi amatőr ranglista éljénekait szerepelteti. együttesében.

Tovább tart a két petőci csapat versenyfutása a Bányász Kupa vállalati kispályás labdarúgó bajnokságban. A tavaszi szezon hajrájához érkezett pontvadászat, úgy tűnik, képesség megállítani a IV. üzemi együtteseket, így a petőci „tandem” három fordulóval az idényzárás előtt, már tetemes előnnyel vezet.

Az ötödik játéknapon, a IV. sz. bányász üzem „A” csapata 3-1-re verte az V-ös üzem „B”-t, míg a rivális 4-1-re a Szolgáltató ellen nyert.

Úgy tűnik, kezd magára találni az Anyagosztály, és a tavalyi bajnok Központ is. Az anyagosok ugyanis 6-0-ra nyertek az V. üzem „A” ellen, míg a címvédő 6-3-ra győzött a sereghajtó III. sz. bányász üzemmével szemben.

A hatodik fordulóban is biztosan nyert a két petőci gárda. Az „A” együttes 4-0-

ra győzött a Szolgáltató ellen, míg a pontvesztés nélkül álló „B” csapat 5-1-re verte a III. üzemet.

Ismét győzött a Központ, ezúttal az V-ös üzem „B” ellen 2-1-re, és ezzel a címvédő előre rukkolt a harmadik helyre. Bodácsék csak most sajnálhatják igazán, hogy kapus nélkül „szenvetkedtek” az első fordulókban, hisz amióta ezen a poszton is van kit szerepeltetniük, sorra nyerik a meccseket.

A hatodik játéknapon legizgalmasabb összecsapásán nem bírt egymással a Szálló és az Anyagosztály együttese, így a 3-3-as eredmény igazságos pontosztokodást eredményezett.

A bajnokság állása

1. IV. ü. „A”	6	5	—	1	16-14	10
2. IV. ü. „B”	5	5	—	—	17-7	10
3. Központ	6	3	1	2	21-25	7
4. Szálló	5	2	2	1	20-10	6
5. V. ü. „B”	6	2	1	3	16-13	5
6. Anyago.	5	2	1	2	14-11	5
7. V. ü. „A”	5	1	2	2	12-16	4
8. Szolg. ü.	5	—	1	4	13-26	1
9. III. üzem	5	—	—	5	6-23	—

A csapatvez imádkozik

— Pupákok! — akkorát üvöltött Csorga Lőrinc csapatvez, a Jakab-hegy gyomrában, hogy még a leköszönő miniszter is összerendezte magát, fent Pest-Budán e hang hallatára.

— Hol a náthásban vagytok? — káromgott tovább az öreg, de nem jött szavaira felelet.

Jó fél óra telt el, amikor Feszke Feri csillés feje bukkant elő a feltöréscsúcsra. Ugyanakkor letről, a feltörés aljából Akna Zsomp éneke kúszott felfelé, egyenest a csapatvez felébe. — Nem, nem, nem, nem, nem, nem, nem meggyünk mi innen el, akkor sem ha kellene... mert mi itten maradunk, jó bányászok is vagyunk...

— Na, most már elég! — vágta el a nótaszót Csorga Lőrinc szórt felállító kiáltása. — Mit gondoltok, hol vagytok ti, egyáltalán? Órákra eltűntök, nótaszóval érkeztek? Ti vagytok részegek, vagy nekem vette eszemet a közelgő felszámolás?

— Csorga papa, hát nem tudja? Nem számolják fel az égiek a bányákat — mondta elcsukló hangon a csillés, miközben a feltehetően ideges csapatvez, — Hogy neki milyen két hülye embere van? — ütögette hátba, pedig isten úgyse, az öreg nem csuklott.

— Tedd takarékra magad — mordult Csorga Lőrinc a túlbúgó csillésre. — Különb is a földiek akarták a bányákat bezárni. Ugye? Mert látták a filmet, a lovakat lelővik ugye? De nekünk most szerencsénk lesz, nem úgy, mint a paciknak. Reméltem is mindig! Most már bevallom, sokat imádkoztam ezért.

— Különb is, jó fél óra üvöltözök utánatok, hogy elmondjam a jó hírt, de te is inkább a Zsomp kornyikálását hallgatom a robbanóanyag raktárban. Ezzel akkorát vágott a csillés kobakjára, hogy az fejétől, nyakastul eltűnt az öt számmal nagyobb atlétikó belsejében.

— Milyen híre van főnök? — vette komolyra a figurát az énekes vágár. — Csak nem az, hogy a munkásszállóról mégsem kell kiköltöznünk a Palatinus szállodába? Állítólag, ott kap, minden tíz évet a vajúgón töltött vidéki egy-egy lakosztályt. A kapitalista kuncsaft meg majd ide jön, a mi három csillagos vendégfogadónkba. Ha ezt a Kanalas 12 Vitla megérthette volna?

— Szerintem, az a híre Csorga bácsinak — szólt

közbe Feszke Feri, aki javában mászott ki a trikóból —, hogy a hajdan volt szocialista brigádpénzből befizet minket egy körutazásra. A vállalati üdülő már úgy is megfizethetetlen, az örökke hálás NDK-sok meg köszönik, de nem kérik, hogy használjuk az üdülőiket. A jugók drágák, a bolgár csereüdültetés jó ideje nem él, a csehslavok igen, de ott nem sikk ma magyarnak lenni. A lengyelek továbbra is a testvéreink, de már jegyrendszerük van. A románoknál pogromok vannak, meg ősi román városok az ősi román Erdélyben, amit annak idején nem áttalottak elvenni a barbár magyarok. Így ide sem mehetünk, a nagy testvéreim meg jobb most nem utazni. Még béliára kerülhet a turista, hogy honnan volt neki pénze rubelre? Dollárja meg végképp alig van a magyarnak, így nyugatra most a jobbakk mennek, a prolik meg jó esetben kiülhetnek a Séta-térre.

— Így hát Zsomp haver — fordult felé a csillés — az üzemekbe visz körútra minket a főnök, hiszen ha megmaradnak a bányák, a külszíni üzemek önállóak lesznek. És attól a naptól kezdve, ott nekünk nincs keresnivalónk — és ekkor már könnyezett Ferkó.

— Pupákok, hogy a franca tudtok ennyit beszélni? Nem jutna töletek szóhoz, még az én kedvence művészem, a Gálvölgyi sem, pedig az aztán annyit tud beszélni, hogy ott csak a futás, vagy a ragtapasz segíthet — mondta egyszerűen a csapatvez, a két legényének.

— A jó hír csak annyi, hogy a művelődési ház könyvtárában, a nyelvi labor után, most turkáló bolt nyílt. Így a klasszikus P. Howard művei mellé, vehettek az asszonyok is, a barátónk is egy-két, nyugaton levett gőncöt, amit jobb esetben az Olimpia krimójában el tudtok cserélni egy langymeleg nagyfröccsre. Ezért az ötletért, a szokott asztalnál mindegyitek jön nekem ma, egy korsó, hideg sörrel. És most munkára pupákok — ordította a patkányoknál hormonzavart kiváltó hangerővel Csorga Lőrinc csapatvez.

(A sors firtora csak az, hogy e hormonzavaros bányalásosjóságok is, már jó ideje tudják, nem mindig fontos az, amit úgy tálnak. Ugyanakkor a szenzáció erejével hathat olykor az is, ami csupán lényegtelen apróság.)

V. T.

Keresztrejtvény

Rejtvényünk vízsz. 1., valamint a függ. 1., folytatva függ. 23. és 26. sorában Pound Ezra, amerikai költő két gondolatát közöljük. Megfejtésül e sorokat kérjük beküldeni a szerkesztőség címére 1990. június 10-ig. A helyes megfejtést beküldők között könyveket sorsolunk ki.

1	2	3	4	5	N	6	7	8	9	10	11	R	12	13	T
14						15							16		
17				18		19						20		21	
22				23		24		25	26		27				28
29			30			31		32						33	
Z		34				35		36						37	
38	39		40		41						42	43		44	
45		46		47				48		49		50	51		
52			53		54		55		56		57		58		
59			60	61		62		63				64		65	
66				67	68							69			70
71				72				73						74	
C		75				76	77		78					79	
80	81				82		83	84					85		
86		87		88		89			90		91				
Z			E							O				92	

Vízszintes: 14. Irányítószáma: 6066. 15. Tiszta szén. 16. Farmer nadrág márka. 17. Szándékozók. 19. Argon. 21. Prazodimium. 22. Fején van, ha nem tar. 23. Oroz. 25. DS. 27. Fizikai fogalom. 28. Hegyes szerszám. 29. Építési anyag. 31. Női név. 33. Azonos betűk. 34. Ronván pénzegység. 35. ... enged, hogy elmenni. 37. Gyom. 38. Bárium. 40. Nyugtató gyógyszer. 42. Mássalhangzó kiejtve. 44. Igen — németül. 45. Alatti helyre. 47. Es — angolul. 48. Számnév. 50. Tuskó. 52. Katonai szövetség. 54. Német névelő. 56. Ön — németül. 58. Pincészet. 59. N. P. 60. Bárium. 62. Görény-fajta. 65. S. A. 66. Elemi részecske. 67. Pamutszövet. 69. Számnév. 70. N. S. 71. Személygépkocsi típus. 72. Iszotek vére. 74. Keresztül. 75. Vesztesség. 76. Strázsa. 78. Nyakmelegítő. 79. Női név. 80. Téli sport. 83. Lám. 85. Férfi-név. 86. Dohányzik. 88. Ismeretlen. 91. Fejletlen citra! 92. Tiszta levegő.

Függőleges: 2. Végtag része. 3. Irányítószáma: 2345. 4. Műlató. 5. Hegyes szerszám. 6. Fordított kettős betű. 7. Menyasszony. 8. Kézifegyver. 9. Monte Cristo. 10. Béke — oroszul. 11. Idegen kötőszó. 12. Helyet foglalt. 13. Borít. 18. Germán törzs. 20. Férje. 23. Idegen név. 24. Amerikai költő. 27. Árusít. 29. B. E. E. 30. Középen öntik. 32. L. R. 33. Sajnálom. 36. Végtelen autó. 39. Mindenre kiterjedő. 41. Félig endlig! 43. Vízolyás. 46. Keresztül. 49. Szovjet gépkocsi típus. 51. O. D. 53. Folyó a Szovjetunióban. 55. Vörös — németül. 57. Elront. 61. Szándékozók. 63. R. O. I. 64. Aria — franciául. 68. Juttat. 71. Szemmel érzékel. 73. Épület. 74. Könyvelés-fajta. 77. Európai főváros. 79. Nem az. 81. Zamata. 82. Erre a helyre. 84. Kecske beszéd. 85. Győri sportegyesület. 87. Európai nép. 88. Személyes névmás (ford.). 89. Idegen kötőszó. 90. N. K. 91. Jegyvez.

Juhász Károly

Lapunk május elsején számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

En öt dícsérem csak,
az élet anyját,
Kinek nővére
Szépség és Szabadság,
S kinek világa
most hajnalodik.

Könyvtalomban részeseink: Lőrinc Edit (Cserkút, Alkotmány u. 23. 7673), Hegedűs Mihályné (Pécs, 39-es dandár u. 8/5. 7633), Csánk Zoltánné (Anyag- és áruforgalmi főosztály).

Horgászaink a Holt-Tiszán

Június 9—10-én, Szolnokon rendezik a XVI. Országos Bányász Horgász Kupát, melyen vállalatunk is egy négy fős csapattal képviselteti magát. A versenyzők ezúttal is öt versenyszámban mérik össze tudásukat, illetve teszik próbára szerencséjüket. Ez utóbbira — mármint a horgászszerecsérsé — a maratoninak ígérkező halfogási verseny lesz leginkább szükség, hisz az a csapat, amely este hattól, reggel nyolcig — súly szerint — a legtöbb halat fogja, a maximális száz ponttal kezdheti az összetett versenyt. Rövid pihenő után, újabb négy számban folytatódik a verseny, de itt már csapatonként csak egy-egy sport-horgász indul. A Ki Mit Tud vetélkedőn halbiológiai és horgászati kérdésekre kell majd választ adniuk a versenyzőknek, de lesz barkácsolás, célbádós és halászlétőzés is.

Át kell programozni gondolkodásunkat

Egy vállalat — egy üzem

A Minisztertanács elmúlt év szeptemberi, számunkra „gyászkeretes” határozata azt is tartalmazta, hogy 1990. május 31-éig kerüljön még egyszer a kormány elé a vállalat felszámolásának állása, ütemezése. Az anyag határidőre elkészült ugyan, de a kormányváltás miatt nem tárgyalták meg, ennél az ország számára sokkal súlyosabb kérdések várnak tárgyalásra. Abból a célból, hogy az ügyek valamelyest csökkenjenek, Bod Péter Ákos ipari miniszter négy igen fontos kérdést tűzött a miniszteri értekezlet napirendjére június 4-én: a jamburgi beruházást, az energiapolitikai koncepciót, a szénbányászat, s végül az uránbányászat helyzetét.

A május 31-ei határidő többször is elhangzott különböző tájékoztatókban, az Ércbányász is megírta, ezért érthető aggodalom, ideges várakozás előzte meg dolgozóink körében. Ennek részbeni oszlatására, részben pedig a közvetlen tájékoztatás javítása érdekében hívta össze Varga Mihály vezérigazgató június 5-én az üzemigazgatókat és az üzemi szb-titkárokat.

A vezérigazgató emlékeztetőül felidézte azt a három fő irányt, mely az utóbbi időben meghatározta tevékenységünket. Ezek: a Szovjetunióval való gazdasági kapcsolatok fenntartása konvertibilis elszámolással, a megfelelő nyugati partner keresése és a legfontosabb, mely nélkül az előző kettő sem elképzelhető, a jelentős költségcsökkentés.

Varga Mihály vezérigazgató a közelmúltban gazdasági delegáció tagjaként találkozott mértékadó szovjet szakemberekkel, akik kifejtették, a Szovjetunió továbbra is hajlandó átvenni azt az uránkoncentrátumot, melyet fűtőelem formájában vissza is szállít. A konvertibilis deviza-elszámolásra való áttérés módjait kidolgozás alatt állnak. A szovjet fél meghívta a magyar kormány elnökét s bár a tárgyaláson kicsi a valószínűsége, hogy az urán is szóba kerül, de a felek megegyezése nagy lépés lehet számunkra is előre.

A nyugati cégek között, melyekkel eddig tárgyaltunk, két igazán komoly akadt, egy nyugat-német, és egy írországi. Az előbbi kereskedelmi, az utóbbi vegyészvállalati kapcsolatot kíván létesíteni. Mindkettőtől további tárgyalások folynak. A döntés nem egy minisztérium hatásköre, beleszólása van a vagyoniügynökségnek, a Pénzügyi és a Kereskedelmi Minisztériumnak, valamint a Villamosművek Trösztnek.

A minisztériumi értekezleten mindkét irányban gyorsításra szólították fel a vállalatot és a többi illetékes szervet.

A harmadik feltétele a talponmaradásnak a jelentős költségcsökkentés. Mértékét pontosan nem tudjuk meghatározni, de 30 százalékra legalább szükség lesz. Nem lehet kirántani a vállalatot abból a 30 év alatt létrejött közegekből, melyben még ma is dolgozik, ezért nem csupán létszámleépítésben gondolkodunk, az egész szervezetet át kell alakítani. Ez „alulról” nem megoldható, létre kell hozni egy vázat, a vállalati vezetési törzset, melyhez hozzá kell rendelni a feltétlenül szükséges létszámot. Itt jut igen fontos szerephez a szakszervezet is.

Ebben az évben a meglévő szervezetben és nagyjából a meglévő létszámmal kell teljesíteni exportterveinket a szovjet félnek, s ehhez járul még egy viszonylag kicsi, 5 tonnás, devizabevételt jelentő szállítás, ahol a nyugati kereskedés lehetőségeit tanulmányozhatjuk.

Az új szervezetben körülbelül 2500 fő foglalkoztatását oldjuk meg, de nem szabad arra gondolni, hogy a felszabaduló létszám az utcára kerül. Részben él a foglalkoztatáspolitikai kedvezményekkel, részben pedig leválik önálló egységekké. A kereskedelem, az öntödében, a műszergyártó részlegben 600–800 fő foglalkoztatható. Helyzetük nem irigylésre méltó, hiszen az önállóság munka és piac keresését is jelenti egyben.

A régebben beigért egyéni elbeszélgetések most már valóban beindultak, s július végére be is fejeződnek. Ez nagy munka lesz, bizalom, segítség és összhang szükséges hozzá. Fontos, hogy a beszélgetéseket az emberiség jegyében folytassák le, messzemenően figyelembevéve az egyéni érdekeket is, de ezzel együtt azt is, hogy a jelentős létszámcsökkentés és a termelés szintenmaradása a legmegbízhatóbb munkaerőt igényli.

Dr. Debreczeni László, az egészségügyi szolgálat

vezetője arról számolt be, hogy a szolgálat feladatkörre semmivel sem csökken, el kell látnia továbbra is megfelelő színvonalon a MÉV-nél dolgozók gyógyítását, szűrését, vállalnia kell az elkerült több ezres létszám kezelését, és mellé néhány kisebb vállalat üzemegészségügyi ellátása is feladatuk lesz. Remélhető, hogy az ehhez szükséges anyagiakat a társadalombiztosítás rendelkezésükre bocsátja.

Gyulai Sándor, az UDSZ titkára arra hívta fel a vezérigazgató figyelmét, hogy a szakszervezet csak úgy segíthet az új vállalati rendszer kialakításában, ha ismeri azt.

Varga Mihály vezérigazgató ismertette a szervezeti elképzeléseket. Eszerint a vállalat vezérigazgatója egy helyettessel és titkársággal irányítaná a vállalatot, mely hat igazgatóságából állna.

Az általános igazgatóság-hoz tartozna körülbelül 30 fő, akik a stratégiai tervezési osztályon, a vállalkozás szervezési osztályon, a beruházási főosztályon, a felügyeleti osztályon, a személynévi és oktatási osztályon, a rendszertechnikai osztályon és a propaganda és sajtóosztályon dolgoznának.

A gazdasági igazgatóság létszáma 80–90 fő lesz. Ők a pénzügyi és számviteli osztályon, a vállalatgazdasági, az elektronikus adatfeldolgozó, a jogi és az igaz-

gatási osztályon dolgoznak majd.

A műszaki igazgatósághoz körülbelül 50 fő tartozik. Ők az urántechnológiai osztályt, a geomérnökiséget, a biztonságtechnikai osztályt, a kutatási osztályt, és a hulladékkezelési osztályt alkotják.

Az üzemeltetési igazgatóság létszáma 400 fő lesz. Ők képezik majd az ellátás-irányítási, ellátás-gazdasági, üzemeltetési és energetikai, szállítási és a gépjavítási részlegeket.

A bányászati igazgatóság a legnagyobb létszámú természetesen, itt 1330 fizikai, 90 technikus, és 60 mérnök dolgozik majd. Belőlük tevődik össze a művelésirányítás, az üzemgazdasági szolgálat, a geo-szakszolgálat, a gépészeti szakszolgálat, a bányaszállítás és az aknák.

A hatodik az ércfeldolgozási igazgatóság 450–500 főt foglal magában. Ők alkotják a technológiai szolgálatot, az üzemgazdasági szolgálatot, a termelési részlegeket, a karbantartást és az energetikát.

Ezzel az eddig 8–10 lépcsős vezetési lánc maximum 4–5 lépcsőre csökken. Ez teljesen új szervezeti felépítést jelent, melyre el kell felejtetni az üzemeket, az üzemi önállóságot, a helyi bérrendszereket, a területen szerzett jogokat, s helyette össz-vállalati fejjel kell gondolkodni.

Kablár János

Párer Attila segédvájár a III. sz. bányáüzem 52-es csapatán. (Cikkünk az 5. oldalon) Foto: Csöndör

Sajtótájékoztató a megyei tanácson

Vállalatunkról is sok szó esett azon a sajtótájékoztatót, amit június 5-én tartottak a Baranya Megyei Tanácson. Piti Zoltán elnök bevezetőjében rövid tájékoztatást adott az előző napi testületi ülésről, majd bővebben szólt a tanácsok meghosszabbított mandátumából adódó békés átmenetét szolgáló elképzelésekről, az önkormányzati tulajdon képzésével és bevezetésével kapcsolatos gyakorlati kérdésekről.

Ezt követően a tanácselnök és munkatársai az újságírók kérdéseire válaszoltak. A Magyar Rádió tudósítójának kérdésére, miszerint hogyan fér össze az a kutatómunka, melyet az uránbánya egy majdani veszélyeshulladék-tároló tervezéséhez végez, egy korábbi tanácsai állásfoglalással, amely viszont tiltja más megyékből származó hulladékok elhelyezését.

Piti Zoltán azt válaszolta, hogy más dolog a kutatás és más az engedélyezés. Véleménye szerint,

példa értékű, hogy a MÉV széles körű tájékoztatást adott ezekről az elképzelésekről, és végre eljutottunk oda, hogy beszélni lehet ilyen témákról. A garéi példára utalva szólt arról is, van épp elég gondja a megyének a veszélyes hulladékok elhelyezésével. Amíg a már meglévő problémákat nem orvosolják, nem is érdemes bármiféle engedélyezésről beszélni.

Egy másik kérdésre válaszolva dr. Tóth Sándor elnökhelyettes — aki egyben a Regionális Egyeztető Fórum elnöke is — elmondta, alaptalanok azok a vádak, miszerint a munkahely-teremtésre, illetve szerkezetátalakításra szánt 500 millió forinttal nem jól sáfárkodnak. Elmondta, hogy eddig a pályázatok útján elnyerhető állami támogatásból 97 millió forintot fizettek ki és 520 új munkahely létesítésére volt ebből mód.

Kamarás Károly munkügyi osztályvezető az ipar-szerkezet-átalakítás és a munkaerőpiac helyzetéről szólva elmondta, ma ezerszázasan részesülnek munkanélküli segélyben és további négyezer ember még állás nélkül van a megyében. Több nagyvállalat a létszámleépítés gondolatával foglalkozik, így egyes becslések szerint ez a szám év végére megközelítheti a tízezret is. Az osztályvezető kitért arra, hogy a megyében, illetve Pécsen működő munkaügyi szolgáltató irodák rendkívül nagy forgalmat bonyolítanak le. Az itt dolgozó húsz emberre már most is nagy teher hárul, s ha tovább romlik a munkaerőpiac a helyzet, mindenképpen emelni kell a létszámot, s javítani kell a tárgyi feltételeket is.

A szerkezetváltással kapcsolatban elmondta, hogy a megye nagyvállalatai — a MÉV és a szénbánya kivételével — ma még nem igen mozdulnak ebben az irányban, a vállalkozó kedvet pedig a magas kamatterhek fogják vissza.

N. G.

Iványi Zoltán és Gaál Lajos a 43-as csapatban. (Cikkünk az 5. oldalon)

Csőndör László felvétele

Kedves volt munkatársunk!

Szinte tegnap volt az, amikor elbúcsúztattunk lelkes csapatunkból, és a fényesebb jövő reményében elutaztál Afrikába. Azóta sok neheztelő levelet kaptunk Tóled. Sajnálattal állapítottuk meg, hogy a legutóbbi és az azelőtti levelünket — amelyeket az ablakunk előtt álló fa alól vettünk fel és egy sorsjegybörítékben adtunk fel — nem kaptad meg. Súlyos mulasztás a posta részéről.

Itt, a CÉG-nél azóta minden megváltozott. A CÉG-et megvásárolni szándékozó üzletemberek egymás kezébe adják a kilincset. Újabb sorsszámot osztanak ki számukra, mint az SZTK-ban. Már csillagászati magasságokba ment az egymást túllépték árajánlata. Egy dél-turkesztáni vállalkozó vérbort kötött a kapuba, nehogy más vigye el az évszázad üzletét.

Amúgy a termelés rendületlenül folyik, napi 5x10 órás műszakokat vezetünk be, hogy győzzük teljesíteni a megrendeléseket. Különösen az Ausztráliába irányuló exportunk óriási. Ezek elsősorban hagyományos termékeink, mint például a 8-as alakú csillerek.

Úgy hírlik, szeptember 31-én Föld körüli pályára állítják a MÉV-satellit, amely quadrohanggal, PAL-SECAM-AHS komplex képrendszerben fog sugározni (ez utóbbi a CÉG védett találmánya). A műhold működésének első három évében a CÉG elmúlt harminc évét ismerteti, tömörített formában. Sugárzása Nyugat-Európára, Amerikára és — szintén kutatóintézetünk nevéhez fűződő találmánnyal — a csernobili atomfelhő hullámtörő hatását felhasználva, Távol-Kelet felé irányul. Nagy erővel folyik a kutatás, hogy milyen hatást tudnánk kihasználni Afrika ellátására. Pillanatnyilag azt a szívhóhatást tanulmányozzuk e célból, amely a jó szakemberek odaröpít. Ezeket a röpelyákat kihasználhatjuk az Európára sugárzott műsorok tükrözésére magyarlakta afrikai területekre.

Dolgozónk eddig soha nem látott kedvezményekben részesülnek. Akinek hatnál kevesebb nyelvből van csak felsőfokú nyelvvizsgálója, nyelvtanulási támogatásban részesül. A portugál nyelvet egy új módszerrel, munka közben, 3-4 hét alatt megtanítja a CÉG Interkommunikációs Főosztálya.

Bevezették a részesedési rendszert, amely szerint a hozott üzlet nyereségének 5-10 százaléka az üzletszerzőt illeti. Egyetlen probléma az volt, hogy a munkát nem kellett keresni, a megrendelők sorban álltak. Ezért bevezettük a hagyományos, az összkéret tiszteresét meghaladó prémiumok mellett, a fenti összegek sorsolással elosztását. Bányászaink, dolgozóink soron kívül lakást, nyaralót, autót kapnak. A CÉG az újonnan jött dolgozókat egyéves szabadság lejárta után foglalkoztatja. Sikert a FINLANDIA DESIGN építészmezőket és a BAU-ÖSTEREICH összes dolgozóját elcsábítanunk, akik ebben az egy évben a CÉG költségén felépítik az új dolgozók házát.

Minden szakmából az egész világról várjuk új dolgozóinkat, ugyanis megkezdődött a meddőhányó-exportunk. Nyugati üzletfelünk egyben megvásárolta az összes meddőhányót, ezért most bányászaink IS-sel ragasztják össze a köveket.

Ha valaki bejelenti távozási szándékát, felajánlja a tiszteres fizetéselemét, a maradás érdekében. Ez a rendszer nem sokáig működött, mert voltak olyan becsstelen dolgozók, akik egy héten háromszor is leszámolással fenyegetőztek.

A konkurens cégek szakember-elvonó hatását végül is egy jobb módszerrel fékeztek meg: minden dolgozó úgynevezett búcsúpénzt kap, amely kezdő értéke jelenleg piMFt. Ehhez a 3,14 millió forinthoz még 654321 DM-et adnak. Ezt kapja az első távozó, a második ennek kétszeresét, és így tovább, így mindenkinek érdeke tovább maradni.

A fent leírtakból látható, hogy a CÉG fényes jövőjéről ábrándozva évekként ezelőtt még csak megközelíteni sem tudtuk a valóságot. Gyere vissza, nálunk jobban jársz, mint a napsütötte Afrikában.

Jókívánságaidat köszönjük, minden jót kívánunk! A banda nevében: z—y

A segédvájárok visszaléptek

Kevés vājár, de hisznek a jövőben

Az elmúlt évben 152 dolgozónk szerzett segédvájári oklevelet. A korábbi évek gyakorlatához hasonlóan, ha nem is mindannyian, hiszen bizonyos számú lemorzsolódás mindig is volt, most, a májusban megtartott írásbeli vājárvizsgán itt lett volna a helyük. De nem így történt, hiszen mindössze 58-an jelentek meg, s nagy valószínűséggel ennyien is vesznek majd részt a június 19-én sorra kerülő kétnapos megmérettetésen.

A két szám közötti különbség okáról kérdeztük Lovász Lázár oktatási felelőst:

— A múlt évben tett felőlten kijelentés ennek az oka, az, hogy nincs szükség a vállalatra. Ez olyannyira felkavarta a kedélyeket, hogy a tanfolyami hallgatók jó 70 százaléka emiatt lemorzsolódott. Ezek az emberek nem láttak perspektívát már a bányászatban, hiszen bizonytalanná vált a jövőjük, s valószínűleg feltették maguknak a kérdést: akkor minek menjek a vājár II-re?

— A korábbi években is előfordult, hogy 15-20 dolgozó „kiszállt a körből”, de most nagyon sok az a 94 segédvājár, aki nem folytatta a vājártanfolyamot. Ez egyértelműen annak tudható be, hogy megijedtek az emberek, s nem látták értelmét a tanulás folytatásának.

— Ebből az következik, hogy akik folytatták tanulmányaikat, azok eredménykedtek?

— Akik kitartottak, azok úgy gondolkodtak — többekkel elbeszélgettünk —, azért jó, ha van az ember kezében egy szakma, végül is más bánya is van a világban. De többségük bizott és bizik ma is a vállalat megmaradásában, tehát abban, hogy itt fogja tudni hasznosítani a tanultakat. Tehát, azok a bányászok, akik most vizsgáztak, bányászként kívánnak tovább dolgozni.

— A közel száz segédvājár előbb, vagy utóbb — ha megmaradunk — vājárként hiányozni fog a vállalattól?

— Igen, bár érezhetően két év múlva tapasztaljuk azt, hogy kevés a vājár. Már most vannak gondjaink, szakvezető vājár is nagyon kellene. A gondokat tovább súlyosbítja, hogy a vállalat bizonytalan jövője miatt idén nem indítottunk, nem indítottuk a vállalat segédvājár tanfolyamot. Az ő hiányuk három év múlva jelenthet majd fejtörést. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a 3000 műszakot elérő vājárgieket ki kell venni a bányából, s segédvājárokból nem telepíthető csapat. Tehát félok, hogy a régi helyébe nem lesz kikerít állítani.

— Nekem meglepetést okozott, hogy a vājárvizsgát végzők között tizenegy bányamérnök is található. Sokan közülük körletvezetők, körletvezető-helyettesek. Hogy kerül a csizma az asztalra?

— Nem tudom az okát. Én is, mások is meglepődtek ezen, nincs tehát egyedül. Igazi okát ennek nem tudom, csak találgatok. Akit közülük kérdeztem, a miért?-re nem válaszolt. Lehet, hogy műszaki besztású dolgozóként bizonytalannak látják a jövőjüket, s azt, hogy sok a bányamérnök. Én nem így látom, s nem is hiszem. Nem tudom elképzelni, közülük valaki is vājárgre menne. Akkor miért? — én is kérdezem. Alaposan végiggondolva ezt a „jelenséget”, csak arra tudok gondolni, hogy esetleg külföldön akarnak munkát vállalni. Lehet, hogy bányászként, de az is lehet, úgy gondolják, ha bányamérnökként sikerülne elhelyezkedniük, nem árt, ha a zsebben ott lapul a vājárbizonyítvány. Különben miért nem őket kérdezi? — mondta Lovász Lázár, s kezét nyújtva jelezte, búcsúzzunk, ő nem tud többet.

— Ja, még annyit — szolt utánam —, ha sikerül beszélni velük, ne lepődjön meg, van közöttük két diplomás, illetve olyan aki a második diploma megszerzése előtt áll.

Veress Tamás

A szilikózis (7)

Megelőzhető-e a szilikózis? A már kialakult szilikózis gyógyítása ma még megoldatlan probléma, de az utóbbi években jelentős haladást sikerült elérni a betegség megelőzése terén. Összehangolt orvosi és műszaki erőfeszítésekkel nagymértékben sikerült csökkenteni a porveszélyt a bányákban.

A megelőzésnek két fő útja van.

Orvosi megelőzés: Az orvosi megelőzés a felvételi és időszakos alkalmassági vizsgálatok formájában nyilvánul meg. A felvételnél végzett munkaalkalmassági vizsgálat az orvosi prevenció legfontosabb állomása. Célja, hogy eleve ne engedje bányamunkára azokat, akik előreláthatólag hajlamosak a szilikózisra.

Az időszakos ellenőrző, szűrővizsgálatok lehetővé teszik, hogy időben beavatkozzunk a szilikózis folyamat előrehaladásába. Törvény írja elő, hogy azokat, akiknél a föld alatti munka első öt évében a szilikózis legkisebb jele mutatkozik — mint különösen hajlamosakat —, a bányamunkából ki kell emelni. A korai stádiumban felderített szilikózis esetén lehetőség van a betegség előrehaladásának lassítására, esetleg megállítására az úgynevezett irányított munkahelyi telepítési rendszer révén, amelyet a mecseki bányákban már évtizedek óta alkalmaznak. Ennek lényege az, hogy a dolgozók portüdömegbetegedések fokától függően csak meghatározott portörheltségű munkahelyekre telepíthetők.

Műszaki megelőzés: Erőtel a rendkívül fontos és szerteágazó tevékenységről most csak annyit, hogy jelentős eredményeket hozott az elmúlt évtizedekben. A porkeletkezés csökkentésére és keletkezett porok elvárolására szolgáló különféle eljárások (vizes fűrés, szénfal-átnedvesítés, készletpermetezés, porelszívás, egyéni porálcok stb.) eredményeként jelentősen csökkent a portüdömegbetegedések száma és súlyossága.

Kártalanítás: A szilikózisban megbetegedett és csökkent munkaképességű dolgozók védelméről szóló rendelet részletesen foglalkozik a szilikózisban szenvedők foglalkoztatásával, kártalanításával, esetleges átképzésével, illetve rokkantsági nyugdíjba helyezésével. A rendelet szerint azokat, akiknek munkaképesség csökkenése szilikózis következtében az 50 százalékot eléri, rokkantsági nyugdíjba helyezik. Azokat, akik munkaképességüket kisebb mértékben veszítették el, egészségi állapotuknak megfelelő, illetve porveszélytől mentes munkahelyre kell áthelyezni. A kedvező munkakörülmények biztosításán kívül a szilikózisos dolgozót munkaképessége csökkenésének mértékétől függően járadék illeti meg. A munkaképesség-csökkenés százalékos mértékét az Országos Orvostudományi Intézet (OOSZI) bizottságai állapítják meg. (1. fokozat 16-25 százalék, 2. fokozat 26-35 százalék, 3. fokozat 36-49 százalék.) A járadék megállapítása iránti kérelmet magának a dolgozónak kell benyújtania a Társadalombiztosítási Igazgatósághoz.

Összefoglalás: A foglalkozási betegségek között gyakoriságuk és következményeik miatt a porok okozta portüdömegbetegedések egészségügyi jelentősége a legnagyobb. Közülük is kiemelkedik a szilikózis. Az elmondottakból kitűnik, hogy a féltelmetes betegség nem elkerülhetetlen velejárhoja a bányamunkának. Megfelelő orvosi és műszaki intézkedésekkel a szilikózisveszély jelentősen csökkenthető, sőt, teljesen ki is küszöbölhető. Ehhez azonban az kell, hogy a porral, a velejárho veszélyekkel, a portüdömegbetegedésekkel tisztában legyenek mindazok, akiket ez a probléma személy szerint is érint, maguk a bányász dolgozók, valamint azok a műszaki vezetők, akiknek beosztottai szilikózisveszélynek vannak kitéve.

Dr. Debreczeni László

Pályázatokra való

FELHÍVÁS!

A vállalat feltalálói, újszerű és még több minisztérium, gondolkodó dolgozóit bizonyosan cselekvésre készíteni majd a napokban megjelent két pályázati felhívás.

I. „Korszerű anyagok, konstrukciók, technológiák '90”, melynek keretén belül három pályázat kerül kiírásra. A díjak 50 ezer forinttól 200 ezer forintig terjednek, de a bíráló bizottság jogosult bármely pályázatban a különleges teljesítményt felmutató pályaművekre nagydíj kiadására, amely 300-500 ezer forint lehet.

II. „Pályázat műszaki-szellemi alkotások bemutatására nemzetközi kiállításokon”. A pályázat célja a kiemelkedő jelentőségű külföldi érdeklődésre is számot tartó hazai műszaki-szellemi alkotások széleskörű és rendszeres nemzetközi megismertetése, azok értékesítésének előmozdítása céljából. A díjak itt is hasonlóak az előző pályázati felhíváshoz.

A pályázati felhívások megtekinthetők a Központ iparjogvédelmi csoportjánál, bővebb felvilágosítást ad Berhida Lajos, Központ IV. e., 411. sz. vagy 32-67-es telefonon.

A jövő szak-, illetve csapatvezető vājárai az írásbeli vizsgán. Csöndör László felvétele

Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja

Felelős szerkesztő: Kablár János

Szerkesztőség: 7633 Pécs, 39-es dandár út 19. Telefon: 13-035 32-43 13-055/33-53

Kiadja: a Mecseki Ércbányászati Vállalat Felelős kiadó: Varga Mihály

MÉV Nyomda 7633 Pécs, 39-es dandár út 19. Felelős vezető: Spérczel János

Megjelenik kéthetenként Előfizetési díj egy évre: 55,20 Ft

Előfizethető: a szakszervezeti bizalmiaknál Ny-623-4

Hulladéktároló az uránbánya alatt

Bevezetés

Átvizsgálva a korábbi ezirányú kutatások ered. ményeit, a Mecseki Ércbányászati Vállalat vezetése és szakemberei 1989 elején arra a következtetésre jutottak, hogy a mecseki uránlelőhely és az egész térség földtani környezete nagy valószínűséggel megfelel a veszélyes és radioaktív hulladéktárolók létesítéséhez előírt szigorú követelményrendszernek. Különösen kedvező ebből a szempontból a hulladéktárolónak a bioszférától jelentős távolságra, mintegy 1000 méter mélységben való kiképzési lehetősége. A mélységi elhelyezés ellenére azonban egy hulladéktároló kiképzésének költsége nagy valószínűséggel nem haladja meg a hasonló kapacitású felszíni tározó fajlagos költségét, mivel a MÉV meglévő infrastruktúrája és bányászati létesítményeinek jelentős része e célra is felhasználható.

A fentiek alapján ez év májusában a MÉV szakemberei elkészítették a „Veszélyes hulladékanyagok végleges és rendezett elhelyezésének vizsgálata a MÉV bányatelekén” c. anyagot, melyet az illetékes minisztérium és a szakhatóságok véleményezését követően 1989. július 24-én a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságon összehívott értekezleten részletesen megvitatunk. Ezen értekezlet állásfoglalásának megfelelően elkészült e tanulmány kiegészített és átdolgozott változata: „Veszélyes, valamint kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékanyagok végleges és rendezett elhelyezésének vizsgálata a MÉV bányatelekén” címmel.

Ezt követően került sor „Az uránbányászat felhagyásával összefüggő feladatok, a leállítás kihatásai, valamint a felszabaduló munkaerő elhelyezésének lehetőségei” tárgyú előterjesztés minisztertanácsi megtárgyalására. Az erről kiadott minisztertanácsi határozat 3. a) pontja előírja: A nukleáris és veszélyes hulladékok elhelyezési lehetőségének egyértelmű tisztázása érdekében a kutatófeltáró munkára — különös figyelemmel annak költségeire — részletes kutatási tervet kell készíteni.

Ennek megfelelően készült el „A mecseki uránlelőhely mélyfokjában kialakítandó veszélyes és radioaktív hulladékok végleges tárolóhelyének előzetes részletes kutatási terve. Pécs, 1989. november 15.” c. kutatási terv.

A fenti kutatási terv egyeztetése az érintett tárca és hatóságok képviselőivel 1990. január 24-én került sorra az IpM-ben. Az értekezlet a kutatási terv ellen nem emelt kifogást, de több szempontú kiegészítését szükségesnek tartotta. Ezért 1990. március 14. dátummal elkészítettük a „Kiegészítések a mecseki uránlelőhely mélyfokjában kialakítandó veszélyes és radioaktív hulladékok végleges tárolóhe-

lyének terve” c. összeállítást.

A kiegészített kutatási terv megvitatására ugyancsak az IpM-ben került sor 1990. március 29-én. Az értekezletről készült emlékeztető szerint Czippér Gyula miniszterhelyettes összefoglalójában megállapította, hogy a MÉV által elkészült kiegészített kutatási terv megvalósítását a tanácskozás javasolja. A megvalósítás költsége 99,5 millió forint.

Az elkészült kutatási tervben javasolt munkák célja: egyértelműen eldönteni, hogy a létesítendő hulladéktárolót közvetlenül befogadó kőzetösszetétel, a permiai agyagkő (aleurolit) kőzettani, mérnök- és hidrogeológiai, kőzetmechanikai adottságai a tervezett tárolóterésében — azaz a felszíntől mintegy 1100 méter mélyen, a jelenlegi bányászati szintje alatt 300—500 méterre, valamint a földtani környezet megfelelő-e az ilyen létesítmény kialakítására előírt szigorú követelményeknek.

A kutatási terv a kővágószőlősi antiklinálisnak az északi szárnyára telepítendő tárolóhely kutatását célozza, az első szakaszban két kutatófúrás lemélyítésével és az agyagkő (aleurolit) összletet elérő kutatóvágat kihajtásával, majd innen bányafúrások mélyítésével kutatva az összletet. Ezen kedvező kutatási eredmények után kerülhetnek sor a további kutatómunkákra és a beruházási döntésre.

Egy ilyen létesítmény megépítését indokolja, hogy csak a dél-dunántúli régióban, amelyen Baranyát és Somogy megyét értjük, évente mintegy 110—120 ezer tonna veszélyes hulladék keletkezik, amelyből körülbelül felének az elhelyezése nem megoldott vagy problematikus. Ezen felül a paksi atomerőműből évente 1000 köbméter kis- és közepes aktivitású hulladék elhelyezéséről is gondoskodni kell.

A tároló kialakításának kiinduló létesítményei (épületek, aknák, energiahálózat, utak stb.) eleve adottak, így nem terhelik az új létesítményt.

A végső, rendezett lera. kás feltételeinek biztosítása érdekében a Mecseki Ércbányászati Vállalat vizsgálja a saját eszközökkel és saját telephelyen történő fiziko-kémiai előkezelés és ártalmatlanítás megoldásának lehetőségeit is.

Előzetes számításaink szerint az urántermelés fenn-tartása mellett mintegy 28 ezer forint/köbméter tárolási költséggel lehet számolni, a tároló építésének egyszeri beruházási költségén kívül, amely mintegy 0,7—1 milliárd forint. Ezzel a beruházási költséggel azonban több millió köbméter tárolóter kialakítása válik lehetővé. Összehasonlításként megjegyezzük, hogy Ófalun mindössze 42 ezer köbméter tárolóter kialakításáról van szó.

A javasolt terület földtani felépítése, szerkezeti helyzete, hidrogeológiai viszonyai

A veszélyes és radioaktív hulladékok tárolásában a geológiai viszonyoknak döntő szerepe van. Olyan képződményt kell kiválasztani a hulladék elhelyezésére, amelyik akkor is megakadályozza a káros anyag távozását a tárolóból, ha minden mesterséges védelem tönkremegy.

A permiai agyagkő (aleurolit) formáció az egész ország területét tekintve is egyike a tárgy szempontjából legalkalmasabb képződményeknek. Ez az összlet mintegy 240 millió éves, kőzetté vált, vöröses színű, finom homokos-kőzetlisztes agyagból áll. Fő alkotórészei: kőzetliszt szemcsenagyságú, vagy finomszemű kvarc, agyagásványok, vasoxid, dolomit, kalcit, albit.

A permiai agyagkő (aleurolit) formáció legkevesebb 800 méter vastag konszolidált, tömör összlete és kőzetei összességükben gyakorlatilag vízzárónak tekinthetők. Számottevő vízvezetés csak a kőzetrésekben, a tektonikai zúzott zónákban fordulhat elő.

Tágabb és szűkebb környezetének földtani, tektonikai, hidrogeológiai viszonyai kielégítően ismertek. A nyugat-mecseki permmezozoos rétegösszlet nyugodt területnek minősül földtani értelemben is. Szegélyein és kisebb mértékben tengelyzónájában vannak csupán jelentősebb szerkezeti vonalak. A tervezett tárolóterek elhelyezése mindenestre elkerüli ezen szerkezeti öveket.

A permiai agyagkő (aleurolit) formációt magában foglaló Nyugat-Mecsek és környezete vízföldtani viszonyai változatosak, de meglehetősen jól ismertek. Az egyes, változó vastagságú, önmagukon belül is többé-kevésbé eltérő vízföldtani jellemzőjű rétegekből álló összletek nagy tömegei jól körülhatárolható vízföldtani egységeket alkotnak. A hidrogeológiai viszonyok, a vízszintek helyzete, vízmozgás, az uránbányászat során végzett vízemelés hatására kialakult bányadepressziós határok jól tanulmányozottak.

A permiai agyagkő (aleurolit) rendkívül tömör, kompakt kőzet. Az aleurolitból származó minta laboratóriumi vizsgálata 5,19·10⁻⁸ cm/sec szivárgási tényezőt eredményezett. Más kisnyomású laboratóriumi vizsgálatok szerint az ép állapotú aleurolit gyakorlatilag teljesen vízzáró.

A vizsgált területektől délre elhelyezkedő tortyogó—pellérdi pannon vízterülettel való vízföldtani kapcsolat e mélységi vizek kizárólagos északi áramlása következtében kizárt.

A tervezett hulladéktároló több, mint 1000 méterrel az abaligeti karszterület karsztvízszintje alatt helyezkedik el. A nyomásviszonyok is olyanok, hogy a vizek a hulladéktároló térsége felé áramlanak és nem onnan el. Ezen túlmenően a hulladéktárolót magában foglaló aleurolitösszlet és a karsztvizet tartalmazó karsztosodott mészkőösszlet között mintegy 1000 méter vastag, a vizet rosszul vezető homokkő és 300—350 méter vastag, teljesen vízzáró alsó triászrétegek telepednek. Ezek a rétegek teljesen és biztonságosan elzárják a karsztvizet a tervezett hulladéktároló térségétől.

Az eddigi adatok arra utalnak, hogy az agyagkő (aleurolit) összlet mély zónájában semmilyen vízmozgás nincs, mivel ez a képződmény feltehetően még a tektonizált öveiben sem tárol vizet, a felszíntől számított néhány száz méterrel kezdődően.

A permiai aleurolit regionális vízzáró jellegű közvetlenül uton igazolják a területre vonatkozó geotermikus adatok is.

Előzetes kőzetmechanikai vizsgálatok

A MÉV kőzetmechanikai laboratóriumában megkezdődött és jelenleg is folyik bányabelli és külszíni kutatófúrások maganyagának komplex kőzetmechanikai vizsgálata. A mintatesteken testsűrűség- és vízáteresztőképességi kísérleteket végeztünk eddig.

A kapott eredményekből előzetesen valószínűsíthető, hogy a vizsgált kőzet mind vízáteresztőképességi, mind szilárdsági-staikai szempontból megfelel a magyar szabványügyi és bányászati-mélyépítési, biztonságtechnikai előírásoknak, a

tervezett létesítményrendszerre vonatkozólag.

Kutatási terv

A nyugati Mecsek a MÉV kutatási és bányászati tevékenysége folytán az ország egyik földtanilag legjobban tanulmányozott területe. Az alapvető rétegtani, fejlődésmenteti, kőzettani és szerkezeti viszonyok ismertnek tekinthetők. Ez főleg teszi a tárgy szempontjából végzendő szisztematikus felderítő kutatási fázis lefolytatását, sőt, a térségben a bányászattal összefüggésben eddig végzett földtani kutatómunkák egy része az előzetes kutatási fázis követelményeit is kielégíti. Ezért elsősorban a nagymélységi elhelyezés, valamint a speciális követelményeket kielégítő kutatásokra van szükség.

A kutatási munkák során kiegészítő speciális geológiai, mérnök-geológiai, hidrogeológiai térképezési munkákat kell végezni, illetve meglévő ilyen jellegű adataink célirányos feldolgozására és értelmezésére kerül sor a szűkebb és tágabb földtani környezet szerkezeti, hidrogeológiai értékelése, a térség hidro-dinamikai értékelése céljából. Ezekbe a munkákba bevonjuk az ország és térségben legjobb szakembereit és intézményeit.

Kiemelten kell foglalkozni a javasolt terület szeizmológiai tanulmányozásával, a szeizmikus kockázat vizsgálatával. Ennek során a meglévő adatok feldolgozása mellett speciális neotektonikai térképezésre, szeizmológiai és mérnök-szeizmológiai vizsgálatra kerül sor. Már a kutatások kezdetén szeizmológiai megfigyelő állomást telepítünk e területre.

A tervezett mélyszinti tárolóter két sarokpontján kettő darab, egyenként 1200 méter mélységű külszíni kutatófúrás mélyítetünk, amely mintegy 500—700 méterrel társul a hulladéktárolót befogadó permiai agyagkőből (aleurolitból), lehetőséget adva a kőzetösszlet és az egész rétegsor igen részletes földtani, hidrogeológiai, hidrodinamikai,

geofizikai vizsgálatára. Ezekben a fúrásokban az országban elérhető és a célnak megfelelő legmodernebb fúróluk vizsgálati módszereket kívánjuk alkalmazni. A fúrólukakat úgy kell kiképezni, hogy alkalmasak legyenek hosszútávú megfigyelésekre is.

Kutatóvágatot indítunk a IV. légakna —700 méteres szintjéből az aleurolitos összlet és a tervezett tárolóter feltárására, lehetőséget adva a tárolóter közvetlen környezetének tektonikai, földtani, hidrogeológiai, kőzetmechanikai vizsgálatára. E kutatóvágat a megvalósítandó hulladéktároló bevezető vágata lesz.

A fúrásokból és a kutatóvágatból összegyűjtött nagyszámú kőzet- és vízminta széles körű anyagvizsgálatára kerül sor. Ezek magukban foglalnak víz- és kőzetkémiai, ásványkőzettani, kőzetmechanikai, hidrodinamikai, izotóptranzport laboratóriumi vizsgálatokat. A fenti vizsgálatokat a MÉV laboratóriumi és nagyszámú külső intézmény végzi.

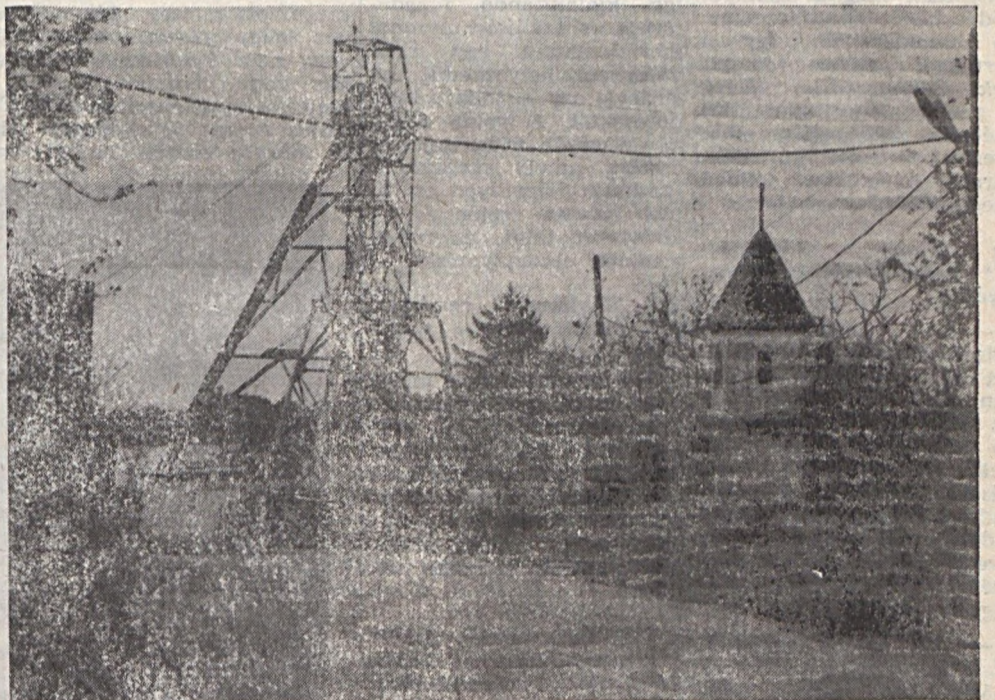
Tervet készítettünk a tervezett mélységi hulladéktároló hatósági és lakossági elfogadtatására.

Tájékoztatjuk a hatóságokat, a lakosságot, a helyi érdekelt szerveket terveinkről, a munkák állásáról.

Az egész munkáról, a vizsgálati adatok értékeléséről és értelmezéséről kutatási fázislezáró jelentést kell készíteni. A zárójelentés a Központi Földtani Hivatal és egyéb érdekelt hatóságok vonatkozó irányelvei és utasításai szerint készül. A jelentés elkészítésébe külső szakembereket és intézményeket ugyan-csak bevonunk.

A kutatási munka együttes tervezett költsége 99 millió 468 ezer forint. Ebből 50 millió 342 ezer forint a kutatóvágat és kapcsolódó kutatási munkák, 28 millió 358 ezer forint a külszíni kutatófúrások és a fúrólukak vizsgálati költsége, míg az anyagvizsgálatok, tanulmányok, valamint a zárójelentés megírásának együttes tervezett költsége 20 millió 768 ezer forint.

Összeállította:
Dr. Majoros György

Képünkön a IV. sz. bányauzem petőcpusztai légaknája. Innen indult a kutatóvágat a 700-as szintről, mely a megvalósítandó hulladéktároló bevezető vágata lecsúszdör László felvétele

Válaszol a szakember

1. Szennyeződhet-e a mecséki karsztvíz a tervezett hulladéktárolótól?

— A tervezett hulladéktároló főbb, mint 1000 méterrel az abaligeti karszterület karsztvízszintje alatt helyezkedik el. A nyomásviznyomások is olyanok, hogy a vizek a hulladéktároló térsége felé áramlanak és nem onnan el. Ezen túlmenően a hulladéktárolót magában foglaló aleurolitösszlet és a karsztvizet tartalmazó karsztosodott mészkőösszlet között mintegy 1000 méter vastag, a vizet rosszul vezető homokkő és 300–350 méter vastag, teljesen vízzáró alsó triászrétegek telepednek. Ezek a rétegek teljesen és biztonságosan elzárják a karsztvizeket a tervezett hulladéktároló térségétől. Meg kell jegyezni, hogy az aleurolitösszlet önmagában is képes a mélységben esetlegesen mozgó vizektől teljesen elzárni a hulladéktárolót.

A fentiek alapján teljes biztonsággal kijelenthető, hogy a hulladéktárolóban esetlegesen képződő szennyvizek (ilyenek képződésének a valószínűsége is igen kicsi!) semmilyen körülmények között nem juthatnak el a karsztvizekhez.

2. A hulladéktároló szennyezheti-e a környező vízműterületet?

— A nyugat-mecseki településektől délre 1–2 kilométer távolságban kezdődik a pannoniai víztartó homok és vízzáró agyagrétegek váltakozásával felépített vízműterület. A medence térszíne plusz 120–110 méter tengerszint felett van, a vízszint plusz 100 méter körüli. A permiai agyagkőből (aleurolitból) amelyben —700 méterben alakítanánk ki — megfelelő kutatási eredmények után — a veszélyeshulladék-tárolót, mintegy 500–600 méter vastag vízzáró aleuroliton és 1000 méter vastag, vizet alig vezető permiai homokkőösszletben kellene a víznek felfelé mozogni, mintegy 7 kilométeres útvonalon, hogy elérje a pannon rétegcsoport alját. De ezen belül is vízzáró agyagrétegek akadályozzák meg a szennyeződés behatolását a víztartó homokrétegbe. Így a környező vízműterület szennyeződése kizárt, a permiai aleurolitban 1000 méteres mélységben elhelyezni tervezett hulladéktároló bármilyen jellegű meghibásodása esetén is.

3. Milyen a földrengésveszélyesség Pécs környékén?

— A hulladéktárolót érintő földrengések kérdésénél olyan megfontolás alapján célszerű vizsgálni, hogy az elkövetkező néhány ezer év alatt a térségben bekövetkezett esetleges földrengések hatására felszínre tud-e jutni a veszélyes hulladék, vagy annak szennyező hatása a mintegy 1000 méteres tárolási mélységből.

— Az írásos emlékek Magyarország területére 455-től tartalmaznak földrengés leírásokat, amikor is „Szombathely városát a földrengés szétrombolta” (8–9 fokos erősség).

— Az írásos emlékek alapján Pécs és környékén a legerősebb földrengés 1528. június 14-én volt, mintegy 5–6 MSK fokos erősséggel, de konkrét károkról nem írtak, csupán azt említik meg: „Azt hitük, összedőlnek a házak.”

— Kisebb földrengéseket észlelték még később is, ezek azonban főleg földrengések (Jugoszlávia) kihatásai voltak.

Az MTA Geodéziai és Geológiai Kutató Intézet Szeizmológiai Osztálya által készített előtanulmány (A MÉV területén létesítendő kis- és közepes aktivitású hulladéktároló szeizmikus kockázata) szerint az eddigi földrengések és a különböző prognózis térképek alapján Pécs és környéke „nem különösen rengésveszélyes”. Maximálisan 7 fokos (MSK) epicentrális intenzitású rengésre lehet számítani a felső határként javasolt (Környezetvédelmi Minisztérium) 9 fokos intenzitás-szal szemben.

— A fentiek alapján teljesen kizárható egy olyan lehetőség, hogy földrengések hatására az 1000 méter mélységben elhelyezett hulladékból származó szennyeződés akár több ezer év alatt is a felszínre kerüljön.

— Ismerve a földrengések felszíni károsító hatásait, állítható, hogy komoly földrengések esetén (melyek nem várhatóak) Pécs és a környező települések még azelőtt földig lerombolódnának mielőtt a mecséki antiklinális magjában lévő (védett) hulladéktároló térségében károsodások (kőzetrepedések) jeleit észlelnék. A várható földrengésekre és a kockázati szint számszerű meghatározására vonatkozó vizsgálatok folyamatban vannak.

4. Milyen elképzelés van a hulladéktároló megközelítésére?

— Terveink szerint, a hulladéktárolót a Hetvehelyi Erdőgazdaság telepétől nyíló Sás-völgyben lévő úton lehetne megközelíteni, és a völgy keleti végénél létesítendő táron keresztül juttatni a hulladékot a bányatársaságba. Az így kialakítandó fogadó térség és szállítási útvonal morfológiailag egy szűk völgyben helyezkedik el, elzárva azt a lakott településektől. A völgy aljzata vízzáró triász-gipszes-összlet, amely megakadályozhatja bármilyen szállítási baleset esetén is a környezet talaj- és rétegvizeinek elszennyezését.

5. Megfigyelő rendszert telepítenek-e a tároló köré?

— Igen, felszíni és mélyégi megfigyelő rendszereket építünk ki. Erre szolgál már a két lemélyítendő 1200 méteres mélyfúrás is. A fúrólukakból folyamatosan levegő és szűkség szerint egyéb mintákat veszünk elemzés céljára.

6. Milyen érdeke fűződik a vállalatnak a hulladéktároló megvalósításához?

— Nyilvánvaló, mindannyiunk érdeke, hogy a veszélyes hulladékok biz-

tonságosan elhelyezhető legyenek. Természetesen vállalatunkat azonban nem a jótékonykodás vezérli, amikor a tervezett hulladéktároló megvalósításáért küzd, hanem gazdasági érdekei is. A tárolóban elhelyezhető anyagok tárolási díjával stabilabbá tehetjük a vállalat pénzügyi helyzetét. Fontos az is, hogy a tároló létesítése, üzemeltetése körülbelül 150 embernek biztosít további munkalehetőséget a jövőben.

7. A tervezett tároló környezetében mekkora a kőzetek hőmérséklete?

— A geotermikai vizsgálatok szerint a tervezett tá-

rolóhely feletti kőzetek hőmérséklete 15–25 fokkal elmarad az azonos mélységre vonatkozó országos átlagtól. Ennek az az oka, hogy a lehulló csapadék a tárolóhely feletti kőzetek repedésein keresztül a mélybe szivárog, és e közben lehűti a környezetét.

A permiai aleurolitban azonban ez a hűtőhatás nem érvényesül mert ez a kőzet, eddigi adataink szerint, regionálisan vízzáró jellegű, s benne nem tapasztalható vízmozgás. A rendelkezésünkre álló adatok alapján azt mondhatjuk, hogy a tervezett tároló térségében 45–46 fok a várható hőmérséklet.

— A most megindult kutatások során természetesen folyamatosan mérjük majd a feltárt kőzetek hőmérsékletét és erről külön jelentés készül majd.

8. Elképzelhető-e külföldről származó hulladék elhelyezése a tervezett tárolóban?

— Nem. Jelenleg jogszabály tiltja, illetve külön engedélyhez köti külföldről származó veszélyes hulladék magyarországi elhelyezését. Ugyanis az 55/1987. (X. 30.) MT számú rendelet szerint: „1. § (1) Tilos a termelő és fogyasztó tevé-

kenység során keletkező, illetve visszamaradó — az eredeti rendeltetése szerint már nem hasznosítható — anyag, vagy termék, illetőleg leválasztott szennyezőanyag (a továbbiakban együtt hulladékanyag) külföldről történő behozatala.

(2) Hasznosításra hulladékanyagot nemzetközi szerződés, illetőleg az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatalnak (a továbbiakban: OKTH) az Egészségügyi Minisztérium előzetes hozzájárulásával kiadott engedély alapján lehet behozni”.

A válaszokat adta: **Nagy Zoltán** osztályvezető

Górcső alatt a hulladéktároló terve

Lapunk előző számában arról is tájékoztattuk a tisztelt olvasót, hogy Bo-

dán a falugyűlés a hulladéktároló elleni tiltakozás jegyében telt el. Hogy e falugyűlés után milyen lelkülettel hagyta el a terület a tájékoztatót tartó, minden kérdésre kész műszaki vezérigazgató-helyettes, nem tudom. Csupán gyanítom azt, hogy a nagy kibontakozó demokrácián gondolkodott el kis ideig azon, hogy észérvek hiányában miért mondanak neki olyant: — ... nem nyugtatta meg a állam-polgárok, köszönjük, de, ha úgy tetszik, tiltakozni fog egész Baranya...

S mindezt azért gyanítom, mert olyan bárgyú érvekkel, hangulatot szító közbeszólásokkal, s általában „Maga itt úgysem rüg labdába!” hozzáállással kellett szembenéznie, hogy hamar felmérhette, a szembenülőkhöz nem sokan állnak mellette.

Legutóbb a vállalat központjában került sorra a tároló témája, a műszaki vezérigazgató-helyettes és a különböző területek szakértői — Dr. Bárány Imre, Koch László, dr. Majoros György, Nagy Zoltán — e napon az orvosokat hivatalosan tájékoztatták. A meghívott mintegy 140 orvos nagy részét viszont, vagy nem érdekelte a dolog, vagy nem érték rá, tény, a nagyteremben dr. Szilas Anna városi igazgató főorvos csupán 20 kol-

légáját köszönthette a tájékoztató előtt.

Kolsovsky Rudolf most is — s hányszor fogja még? — nagyméretű szemléltető táblák segítségével magyarázta az elképzelt hulladéktároló helyét, szerepét, a kutatás, a vizsgálat menetét. Röviden, lényegretörően tartotta meg tájékoztatóját, s így a másfél óra a kérdésekkel, s azok megválaszolásával telt el.

Az első felszólaló a tervezett veszélyeshulladék-tároló hőmérséklete után érdeklődött, hogy abban a mélységben milyen hőmérséklet lenne kitéve az ott tárolt hulladékok.

— Feltételezzük, hogy 45 fok lehet e rétegben a kőzet hőmérséklet — így a vezérigazgató-helyettes —, s a szovjet, francia amerikai szakirodalmak szerint 97 fokos hőmérsékletig elhelyezhetők a veszélyes-, és a kis- és közepes aktivitású hulladékok.

— Csak magyar, vagy külföldi hulladékot is elhelyeznek itt? — kérdezte más, majd így hangzott rá a felelet: — A magyar törvények nem teszik lehetővé a „hulladék behozatalt” így eleve nem tervezzük. — Biztos, hogy a megkutatott agyagkőzet nagy szelvényben is olyan — nem repedezett, nem vízáteresztő —, mint a megkutatott területen? Milyen a porképződése?

— Teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy homogén öszlet a megkutatott rész.

Természetesen még hosszú vizsgálat, a százszázalékos biztonságra való törekvés áll előttünk. Itt a szilikózisveszély kisebb, mint a homokkőben — hangzott a válasz.

— A város háttérsugárzását mennyiben növelné meg az esetleges tároló létesítése?

— A jelenlegi bányászkodásunknál semmivel sem lenne nagyobb a háttérsugárzás, hiszen a megkutatott készleteink alatt, 500–600 méterrel lejjebb helyezkednének el a hulladékok — szölt a rövid kérdésre a tömör válasz.

— A szállítás jár-e veszéllyel, milyen útvonalon, hogyan szállítanák oda?

— A paksi hulladék 700–1000 köbméter körül van évente, s ezek olyan hulladékok, melyekkel addig is érintkeztek az erőmű dolgozói. Mi tehát azt mondjuk, a tervezett veszélyeshulladék-tárolóban elhelyezésre szánt kis- és közepes aktivitású hulladék, emberközeli. Mindezek ellenére azt mondjuk, a szállítás semmi esetre sem történhet Pécsen keresztül. Közúton, vasúton, a lakott területek kikerülésével, szigorú előírások mellett történne a szállítás. Ez helyenként út- és vasútvonal építését is szükségessé tenné majd.

Volt, aki a veszélyes hulladékok itt elhelyezendő fajtái felől érdeklődött. Megtudhatta, Magyarországon négyszáznyolcvan féle

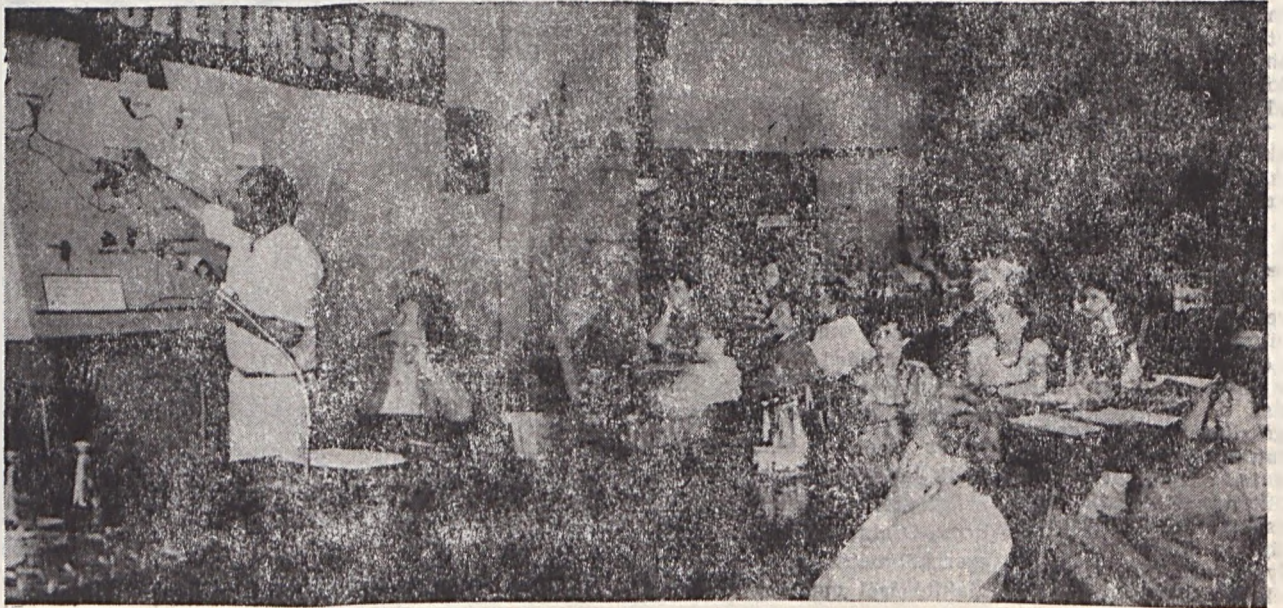
veszélyes hulladék létezik, s ennyiben természetesen nem gondolkodik a vállalat. Szakértők mondják majd meg, melyek azok az anyagok, amelyek itt elhelyezhetők lennének.

Volt, aki a közelmúltban e témában elkészült prospektust olvasva elismerését fejezte ki, mondván, ismeri a külföldi ilyen irányú szakirodalmat, s amit eddig megtudott a tároló létesítésével kapcsolatban, az megnyugvással tölti el. Ugyanakkor e hozzászóló aggodalmát fejezte ki a meddődombok, zagytározó sorsát illetően.

Más földrengés esetlegességére, a kőzetmozgásnak a hulladéktárolóra kifejtett hatására volt kíváncsi. Megint más aziránt érdeklődött, a vállalat miért most, s miért nem az „ófalui balhét” megelőző időben lépett színre a tároló megvalósításának ötletével? Azt is megkérdezték, miért jó a vállalatnak a hulladéktároló építése?

Minden kérdésre — a lehetőségekhez mérten — pontos, korrekt, gyors válaszokat adtak a vállalat szakemberei. A kérdésfeltevők akkor és ott, úgy tűnt, elfogadták a kapott válaszokat. Senki sem állt le vitatkozni, itt nem voltak szerencsére lehurrogások, közbekiabálások. Ez a hallgatóság partnernek tekintette a szakembereket, csak annyit a szépséghibá, hogy kevesen jöttek el.

V. T.

Vájképtüske és blokkteglá

Orbán Tibor csapatvezető várja.

Alig néhány pernyi járásra a déli aknától, a III. sz. bányüzem tizenkettődik szintjén a csillékbe zúduló anyag robaja harsogja túl a ventilátor sívítást. Az 52-es csapat épp az imént kezdte meg a szállítást, de már vagy nyolc-tíz teli sorakozik a vágaton, amikor *Bornemissza Imre*, az V-ös körlet aknáza a jelzőberendezés gombját megnyomja.

Hamarosan megjön a válasz és a szaggatott berregés tudatja, nekiindulhatunk a kétlétrás feltörésnek. A meredek főgurító jobb oldalán egy szabad-széli kamrában még vagy tíz-tizenkét csille anyag vár kiszállításra, de *Orbán Tibor* csapatvezető mégis optimista.

Műszak végén mindenképpen robbantunk — magyarázza —, még akkor is, ha előre már többet nem enged. Ez esetben új kamrát kezdünk.

Kiderül, hogy ez utóbbi lehetőség a valószínűbb, hisz az előző „lövésnél” már el kellett hagyni a talpat, mert meddő volt. Megtudjuk azt is, hogy az új kamráknál az első néhány méter kihajtása azért is kritikus, mert ott van a padolás széle, és az alábújásnál mindig vigyázni kell.

Nyugodtabbak lennénk, ha a felső szintű padolást mi csináltuk volna — mondja *Párer Attila* segédvájár. — Akkor pontosan tudnánk, mi van fölöttünk, de hát ez van, ezt kell szeretnünk.

Amúgy ez jó munkahelynek számít, jól lehet keresni?

Azt hiszem, nincs okunk a panasza — mondja a csapatvezető. — Elég jó az érc, lehet itt termelni. A kereset? Hát

az bizony lehetne több is, de ha mi panaszkodunk, akkor mit mondjon az, aki ennek a feléből próbál megélni. Komoly gondjaink vannak viszont az anyagellátással. Mi is tudjuk, szükség van takarékosagra, de hogy milyen fúrószárrakkal szenvedünk, arról jobb nem is beszélni.

Tegnap, például, egy órát vacakoltunk a vájképtüskével — veszi át a szót *Horváth Árpád* segédvájár. — Régis rég elkopott, de nem kapunk újat helyette. Egy ilyen nyavalyás vasdarabon annyit lehet spórolni, hogy ez megéri? Nem értem.

Aztán szóba kerül, hogy noha akad elég bosszankodni valójuk, de addig jó, amíg van hol a kopott vágvégcsigával bbelődniük. Mindhárom bíznak abban, hogy megmarad a vállalat és szükség lesz a munkájukra.

En hét éve jöttem a szénbányától — mondja a csapatvezető. — Vájáriskolát végeztem, ez az egyetlen tanult szakmám. Ha bezárják az uránbányát, vissza kéne mennem a szénbe. Ha ugyan felvennének. Nyolcvanhatban kaptam lakást a vállalat-tól Szentlőrincen. Most már úgy ahogy összeszedtük magunkat, de bizony az otthontertés nem volt problémamentes. Amíg a bútorrészlet le nem járt, havi tizenhárom ezer forint OTP-t fizettem s mellette egy négyfős családot kellett eltartanom.

En öt éve jöttem a céghez — mondja *Párer Attila*. — Mi is Szentlőrincen kaptunk lakást. Egy gyermekem van, de a feleségem ikerterhes. Nyár végére már öten leszünk, és bizony kevés az öt-ven négyzetméter. Így az

tán most építkezem. Rossz rá gondolni, hogy mi lenne, ha elküldenének. Asztalos az eredeti szakmám, de, ha visszamennék, mennyit keresnék? Mondják, vállalkozunk, de a községben minden harmadik ember ács, vagy kőműves. Hogy élne meg itt ennyi iparos? Előbb itt szó volt a fizetéséről. Mondom, sehol ennyit nem kersnek, de ilyen árak mellett a megélhetés sem könnyű. Építkezni pedig, amikor egy napi béremlől jó, ha nyolc téglát tudok venni...

Azt hiszem, ebben a cipőben jár ma minden húsz és harminc év közötti fiatal — veszi át a szót *Horváth Árpád*. — Az otthontertés ma iszonyúan sokba kerül. Ilyen árak és kamatok mellett csak annak van reménye, aki jól keres. En korábban fűrés voltam, igazán nem tudom mitévő legyek. Annak idején vadászként végeztem a csongrádi szakközépiskolában, de mihez is kezdnék egy ilyen szakmával?

És mit tenne akkor, ha holnapután szólnának, ismét szükség van fűrésre?

Hogy visszamennék-e? A régi pénzért biztosan nem. Elismerem, hogy itt a vájképtüskével sokkal keményebb a munka, de többet is lehet keresni. A magasabb jövedelmet pedig könnyű megszokni. Mindenesetre valamennyien örülnék neki ha már fűrésokat kellene toborozni — mondja végezetül a segédvájár.

Nógrádi Gábor

Közös vállalat Vietnámban?

Ha a feltételek adóttak...

Más vállalathoz hasonlóan, általában, nálunk is ki szoktak szivárogni a „házon belüli” történések. Igaz, soha nem úgy, ahogy valójában, de amolyan fél-igazságok azért csak útrakelnek a folyosói beszélgetéseken. Ilyen volt annak idején a irániak ittléte is, mellyel kapcsolatban sok kedves anekdota kering. Találgatások előzték meg a kanadai szakértők érkezését, de ugyan így a mi szakembereink kubi — aranybányászattal kapcsolatos — kiutazását is. Most legutóbb ugyancsak szakemberek jártak a vállalat-tól Vietnámban, de érdekes módon sem elutazásuk előtt, sem pedig kéhetes távollétük során nem terjengtek „jólértesült” pletykák. Csak annyit lehetett tudni, hogy *Érdi-Krausz Gábor* területi főmérnök és *Varga László*, a IV. sz. bányüzem igazgatója Vietnámban jár. De, hogy miért, azt homály fedte. Hazaérkezésük után pár nappal kérdeztük a miért-ről a területi főmérnököt.

Előzményként annyit el kell mondanom — válaszolt *Érdi-Krausz Gábor* —, hogy az IDEX mérnöki fővállalkozói külkereskedelmi vállalat kereste meg vállalatunkat, mondván, Vietnam komoly bányászati fejlesztéseket hajt végre a következő években, s ezeken belül számos olyan termék van, amelyik adott esetben Magyarországnak is érdekes lehet. Sőt, ezek alkalmazhatók lehetnek további exportra is. Ezen ásványkincsek között első helyen szerepel a wolfram, amely nagy mennyiségben, jó minőségben és könnyen kinyerhető Vietnámban.

Mielőtt bármit határozott volna a vállalat vezetése, e megkeresésre felkerestük a Központi Földtani Hivatalt, beszereztünk egy olyan írásos anyagot, mely Vietnam ásványi nyersanyagairól szól, valamint azon jegyzőkönyvek másolatát, amelyekben rögzítve van, hogy Vietnam a következő öt éves tervében nagyarányú bányászati fejlesztésekre készül, s ehhez — többek között — a Magyar Köztársaság segítségére is számít.

Ezek után született meg az a döntés, hogy *Varga László* kollégámmal utazunk a helyszínre, nézzük meg jelenlegi állapotát a bányáknak. Azt, hogy milyen a megkutatottságuk, a készletük, milyenek a bányászati módszerek és látunk-e fantáziát abban, hogy valamelyik bányába közös vállalati formában mi is beszálljunk.

Utazásunk előtt érkezett Vietnámból egy újabb meghívás, amit a Vietnami Országos Atomenergia Bizottság küldött egyenest a MÉV-nek címezve. Ebben felkéri a vállalatot, hogy vegyen részt Vietnámban uránérc és más radioaktív anyagok kutatásában, bányászatában és feldolgozásában.

Ilyen előzmények után indultunk el, majd töltöttünk 13 napot Vietnámban. Sokfelé jártunk, sokakkal tárgyaltunk. Voltunk olyan üzemben, ahol a wolframércet nagy tisztaságúra dúsítják fel. Megtekintettünk olyan wolframlelőhelyet is, amelyik adott esetben szóba jöhet az együttműködésben. Targyaltunk az Országos Atomenergia Bizottság elnökhelyettesével, akinek révén eljutottunk

egy Hanoihoz közeli urán-kutatási, illetve dokumentációs központba. Itt átanulmányozhattuk az egyik legjelentősebb uránlelőhely dokumentációját, azét, amelyik a közeljövőben kerül majd részletes kutatásra, illetve feltárára Közép-Vietnámban, Da-Nang környékén. Érdekesége a lelőhelynek, hogy kísértetiesen hasonlít a mecseki lelőhelyhez, mind a geológiai felépítése, mind az ércesedését tekintve.

Ezek után az maradt vissza, hogy felkeressük a Külgazdasági Minisztériumot, s tájékozdjunk arról, hogy a külföldinek milyen feltételekkel lehet Vietnámban beruháznia, illetve közös vállalatot létrehozni. Itt is, mint mindenütt másutt, arról biztosítottak bennünket, a kormány maximálisan támogatja az ilyen elképzeléseket. De hozzá tették, aki előbb érkezik, és jobb feltételeket kínál, azokat fogják a vietnamiak akceptálni. Az IDEX külkereskedelmi vállalat képviselővel rendelkezik Vietnámban, s ez annyit jelent, hogy a dolgok további mozgását nekik kell csinálni. Mi viszont a vállalat nevében azt nyilatkoztuk, hogy a MÉV mindennemű, számunkra is hasznos együttműködésre kész.

Mit jelenthet ez az együttműködés?

Ide munkaerőt kivinni vétkes könnyelműség, hiszen ott olcsó a munkaerő. Arról lehet szó, hogy néhány mérnök menjen ki, ha úgy tetszik, szellemi apporttal járuljon hozzá a vállalat a vietnami fél elképzeléseihez. De gépekkel, berendezésekkel is hozzájárulhatunk a bányák fejlesztéséhez, s az együttműködés, a közös vállalat ilyen szempontból jöhet létre.

A feltételes mód mennyire feltételes?

Tekintve, hogy ez az elképzelés Vietnámban is csak most indult be, az az érzésem, nem a közeli napok egyikén jöhet létre ez. Bizonyos időnek el kell telnie Vietnámban is, de természetesen nálunk is nagyon sokoldalúan végig kell gondolni az egészet. Ha azonban a feltételek adóttak, a lehetőségek megvannak az együttműködésre, s úgy néz ki, a törvények is egyértelműen deklaráltak Vietnámban... nos, akkor érzésem szerint, nem szabad kimaradni az ilyen lehetőségekből.

Végül is akkor most az van hátra, hogy alaposan körbejárják a témát, a lehetőséget?

A vállalat több ajánlatot kapott Vietnámban, egyelőre kettőre — wolfram, urán — koncentráltunk, s ezeket járjuk most valóban körbe. Hozzáteve azt is, abban az esetben, hogyha a vállalatnak ebből bármilyen haszna származik, akkor úgy gondoljuk, érdemes ezt a dolgot csinálni. Haszon nélkül viszont meg sem mozdulunk, hogy úgy mondjam, a szocialista segítségnyújtásnak az időszaka lejárt — fejezte be tájékoztatóját a területi főmérnök.

V. T.

Ércben, éledő reménnyel

Néhány másodpercre félreállunk az ötödik szintű főszállítógátaton, amíg a „cúg” az ereszke felé elhalad. A mozdony vagy harminc színültig rakott csillét vontat, tán épp a 43-as csapat munkahelyéről, ahová most igyekszünk.

Kicsit odébb, az egyik kerülővágatban *Sümege József* szakvezető és *Dibácsi Dániel* segédvájár, a feltörés alatt szorgoskodnak. Folyik a nagytakarítás, hiszen rendbe kell rakniuk a terepet, mielőtt a szomszédos vágatban egy új munkahelyet kezdenek.

Fenn a feltörésben *Iványi Zoltán* csapatvezető és *Gál Lajos* segédvájár épp az utolsó feszítéket építik be az ácsolatba.

Ez az egyik munkahelyünk — magyarázza a csapatvezető. Nagyon jó érc van itt tegnap is tíz csille elsőosztályút szállítottunk, a hatvan másodosztályú mellett. A másikkól is jó minőséget szállítottunk, de egy szakadás miatt, azt a lencsét nem tudjuk ebből az állásból leművelni. Ezért, egy új feltörést alakítottunk ki, alig néhány méterre innen a szomszédos kerülővágatban. Műszak végén ott fogunk majd robbantani.

Mondják, hogy ma a 43-as a IV. sz. bányüzem

egyik legjobb fejtési csapata.

Ami igaz, az igaz, elég jól megy mostanában. Persze, ez nagyon jó érces terület. Ráadásul elég rég óta dolgozunk itt, mi műveltük le a felső szelétet is, tehát tudjuk, hol van fölöttünk üreg, ismerünk minden érces réteget.

Gondolom, két munkahelyhez, kell is a négy fős telepítés.

Igen, általában négyen vagyunk. Egyébként három szakos a csapat. Déléltől és délután két-két állandó emberhez kapunk tartalékot, állandó éjszakásba meg hárman járnak. Most itt a Lajossal, mi vagyunk az állandó emberek, a Szerreg Józsi bácsi, meg a Dani egyébként más csapaton dolgoznak.

A beszélgetés során, persze szóba kerül az uránbánya sorsa, jövője is. Iványi Zoltán, tizenöt éve jött a vállalatához, közel jár már a háromezer műszakhoz, de nem a bányászati keresetkiegészítésre „spekulál”.

En egyszerűen nem tudom elhinni hogy ne lehetne az uránbányászati nyerséggé tenni — mondja elgondolkozva. Persze, ekkora létszámmal nem is csoda, hogy veszteségesek vagyunk. Ráadásul, amíg

egy-területeken sok a felesleges ember, addig mi, vájképtüskék egyre kevesebben vagyunk. Ebben közre játszik a bizonytalanság is, hiszen, ha a bányász teheti inkább elmegy rehabra. Újak viszont nincsenek, mert ki az, aki olyan vállalatához jön dolgozni, amit be akarnak zárni. Meg aztán miért is jönnének? Lakásért? Ma már azt sem ígérnek.

Ez a bizonytalanság a legszörnyűbb — mondja *Gál Lajos*, akinek az apja is bányásztként dolgozott. Nekem villanyszerelő az eredeti szakmám a jobb keresetért jöttem ide a vájképtüskébe. Nem is csalódtam, nincs okom, panaszra, de vajon meddig még? Az biztos ha vissza kéne mennem a szakmába, sehol sem keresek ennyit. Arról nem is szólva, hogy a hat év alatt már kijöttem a gyakorlatból. Mi bányászok vagyunk, ehhez értünk igazán. Mindenesetre, én is bízom abban, hogy megmarad a vállalat.

Túl sok beszélgetésre nincs idő. A két bányász is indul a szomszédos kerülővágatba, ahol már ki is bontották a bélelést. A műszak végén robbantani fogunk.

Nógrádi Gábor

Kosárlabda

Május végén befejeződött a városi kosárlabda-bajnokság tavaszi szezonja, ám, hogy vállalati együttesünk hányadik helyről indulva folytatja majd az őszi pontvadászatot, egyelőre még nem ismeretes.

A nagyszerű rajtot vett csapat ugyanis még előrébb rukkolt, ha megyeri két „függőjét”, és ez esetben versenyben marad a dobogós helyezésekért.

Egrieknek erre megvan minden esélyük, hisz a korábbi elhalasztott SÍP SE elleni meccsen ők a favoritok, ugyanakkor a másik függő is méves győzelmet ígér.

A HARC SE elleni találkozón ugyanis az történt, hogy az ellenfél olyan centert szerepeltetett, aki a POTE csapatában már korábban játszott a mieink ellen. Ez természetesen szabálytalan, így a meccs óvás alatt van és csaknem bizonyos, hogy a fegyelmi bizottság a győzelemért já-

ró két pontot a MÉV-nek ítéli.

A szezonzárás egyébként nem sikerült valami fényesen a mieinknek. Először óriási csatában 55-49-re kaptak a Baukomplextől. A mérkőzés érdekessége, hogy az ellenfél és az egész mezőny legeredményesebb játékosa az a Tóth Géza volt, aki tavaly még a MÉV színeiben szórta a pontokat.

A címvédő Viking elleni találkozón már az első félidőben elszállt a remény, hiszen a volt NB I-es játékosokkal teletűzdelt ellenfél tizenöt pontos előnyt szerzett. A második játékrészen a mieink már egyenrangú ellenfelek voltak, ám nem sikerült csökkeneni a hátrányt. A végeredmény 56-41 lett.

Ennek ellenére a tavaszi szezonban mutatott jó játékok alapján csapatunknak esélye van arra, hogy a dobogón végezzen, ám ehhez le kell győzniük a riválisokat.

Kiállítás a Ságváriban

Június 4-én nyílt meg a Ságvári Endre Művelődési Ház kiskalóriájában Rónási Tibor siklósi grafikusművész kamarakiállítása. A harminchárom éves művész jelenleg a Siklósi Nyomdában grafikus, a Pécsi Művészeti Szakközépiskolában végezte tanulmányait. Eddig két önálló kiállítása volt, 1988-ban Szegeden, ahol a téli tárlat dívját nyerte, és alig három hete Szigetváron.

Vida Dezső festőművész a kiállítás megnyitójában azt emelte ki, milyen szembeötlő a fejlődés, melyen a művész az iskola elvégzése óta átment.

Jó iskola volt számára, hogy öt alkalommal vett részt az alföldi alkotótáborban, ahol sok kiváló művészegyenlőséggel találkozott. Ez a kiállítás anyagában is tükröződik, hiszen a süllyedő parasztszekeret, a hajnalban álmosan előbukkanó parasztembert ábrázoló képei az alföldi, s egyben szűkebb hazája, az ormánsági paraszti világ iránt érzett nosztalgiaját mutatja.

Rónási Tibor azonban ezen már túllépett, mind grafikus feladatköréhez kapcsolódó, lemezborító és plakáttervei, melyek Presser Gábort ábrázolják, mind újsággrafikái, mind pedig egyéb tanulmányai, mint a Haj, a Portré, az Ónarckép, vagy a Fák sorozat azt mutatják, hogy a klasszikus vonalvezetés egyre inkább egyéni stílussal párosul.

A kiállítás megtekinthető június 30-ig.

Túraajánlat

Június 24-én, vasárnap Sellye környékére szervez kirándulást a MÉV Természetjáró szakosztálya. Úticél: a „Kincses Baranya” túrazogalom érintési pontjainak felkeresése.

Utazás személygépkocsival, találkozás 9 órakor a Dómus Áruház parkolójában. Túravezető: Rónaky Gizella.

Nové Mesztoban jártak

Május végén vállalatunk harminchat dolgozója utazott Nové Mesztoba a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaságba, ahol ötféle sporttalálkozóhoz mérték összes tudásukat a házigazdák. A mieink ezúttal északi szomszédaink tavalyi látogatását viszonyították, és labdarúgásban, férfi kézilabdában, teniszben, asztaliteniszben, valamint női, férfi tekében mérköztek meg a helyi uránbánya legjobbjával.

A focisták mérlege, egy győzelem és egy vereség, míg a kézilabdázók előbb nyertek a vendéglátók ellen, majd a második meccsen döntetlenre végeztek.

Kitűnően helytálltak teniszeseink is. Kettő-kettő aranyú döntelent érték el az igen erős helyi csapat ellen, ami, ismerte északi szomszédaink teniszkulturáját, szép sikernek számít.

Méves siker született asztaliteniszben, míg a vendéglátók tekében vigasztalódhattak, ahol mindkét szer legyőzték a mieinket.

Horgászverseny és majális

Idén ötödik alkalommal — május 27-én — rendezte az Ercbányászati Dolgozók Horgász Egyesülete halfogó és halászléfőző versenyét saját taván, a szőkei tónál.

Már kora hajnalban, az eget bizalmatlanul kémlelve — a jó fogás reményében — sorra érkeztek a versenyláztól is felfűtött versenyzők, de jöttek családtagok, szurkolók, vendégek egyaránt. Végül is 51 fő egyéni versenyző és 10 csapat nevezett halfogásban és 8 fő halászléfőzősben a legjobb helyezésekért.

A bányászhimnusz elhangzása, majd Dian Ferenc alelnök megnyitója után megkezdődött a versenyre való felkészülés és forgatókönyv-szerűen az előzetesen meghirdetett program.

Az első alkalommal majálisként is meghirdetett versenybe beleszólt az időjárás is, mert egésznapos eső kísérte végig a programokat. Az eső ellenére, a jól kiépített környezet adta lehetőségeket kihasználva, mindenkinek jutott fedél a feje fölé. Jó hangulatban zajlottak az események.

A versenyen kívüli szórakozási lehetőségeket is sokan kihasználták, mert volt a lezajlott programok között lufilövés, célbalövés, hulla-hopp karikaforgatás, kocka- és hordódobálás. Nem maradt el a már ha-

gyományosnak mondható „lavórbadobás”, dobósúlyos horgászfelszereléssel.

A „játszani minden áron” jelszó volt jellemző a gyerekekre. Az esőben ázva, a győzelem reményével fűtötten, fáradhatatlanul játszottak, és a legtöbb majális jellegű program győzteseik lettek. Kevesebb vízre volt szükességük a halászléfőző versenyzőknek, hiszen „fent-ről” jött a főzés ideje alatt is a víz utánpótlás. A vendégek meghívott csapatok és tagjaik — a jugoszláv Apatin és a dunaszekcsői HE két-két csapata —, mint minden évben, idén is a legeredményesebbeknek bizonyultak.

A halfogó egyéni és csapatverseny első, második helyén jugoszlávok, míg a harmadik helyen egyéniben Czencz László, csapatban a HE I. csapata — Koltai Ferenc, Czencz László, Vajda Csaba — végzett.

A dunaszekcsőiek a halászléfőzésben jártak az élen, az első és a harmadik helyet szerezték meg, míg a második helyet jugoszláv versenyző nyerte.

A legeredményesebb ifjúsági versenyző is jugoszláv volt, 3800 g halfogással. Az egyéni 1—3. helyezettek halfogása sorrendben 3000 g, 2590 g, 1270 g.

A csapatok 1—3. sorrendben 4230 g, 3440 g, 1515 g halat fogtak. A ver-

seny ideje alatt kifogott összes hal 12,5 kg volt. A helyezettek értékes tiszteletdíjakat, okleveleket, érmet kaptak egyesületünk-től, míg a majális jellegű programok nyertesei a felajánlott tiszteletdíjat vehették át.

Tiszteletdíjat nem kaptak, de elismerést, köszönetet érdemelnek az önzetlen segítők, a rendezők. Mindent összevetve, a közel száz fő jól érezte magát. Kimagasló eredmények nem születtek, de nyertesek, győztesek egyaránt voltak, újabb barátságok szövődtek.

A sláger most is, mint minden évben, a közös halászlé volt, amelyet ez alkalommal a Szűcs-Török —Menyhárt trió teremtett elő. Minőségére csak egyetlen jellemző adat is elegendő: elfogyott anélkül, hogy mindenkinek jutott volna, pedig 70 literes bográcsban főtt. Koltai Feri segítette ki az „éhezőket” a pótlólag főzött halászlével.

Az egyesületi versenytől független, de mégis egyesületi esemény Koltai Zoltán első helye a SILSTAR Kupa versenyen. A tihanyi belső tavon — május 26-án — rendezett 3 órás versenyen, amelyen mintegy 150 fő vett részt, 10 290 g halfogással nyert. Gratulálunk a győzteseknek. Találkozunk ismét, egy év múlva.

Amondó

Sok millió focirajongó legnagyobb öröme az elmúlt héten megkezdődött a labdarúgó világbajnokság és, ha a magyar csapat nincs is ott az itáliai futballünnepeken, nincs igazán kiért szorítani a mostani vében, mégis mód nyílik arra, hogy a nyájas szurkoló egyetlen góltól nyavalyatörést kapjon, már amennyiben van Amondója.

Ez az elmés játék tulajdonképpen csak nálunk új. Angliában, a fogadások őshazájában, szinte mindenre lehet fogadni. Tán még arra is, hogy Lady „D” milyen színű kalapban lép a nyilvánosság elé a következő alkalommal.

Az Amondó nem kínál ilyen választékot, de az mindenképpen haladás, hogy komoly pénzeket nyerhet az a szerencsés, aki egy nappal a meccs előtt megálmodja mondjuk azt, miszerint a bal oldali kapuba rúgják az első gólt, ráadásul az egyik játékos fejéről kerül a pöttyös a hálóba.

Lelki szememmel látom, amint javasasszonyok azt fürkészik a varázsgömbjükön — természetesen jó pénzért —, mit hoz a másnap délutáni összecsapás és arra bátorítják a kuncsaftot, csak nyugodtan tegye fel a pénzt a gól nélküli döntetlenre, mert mindkét csapat majd a biztonságra törekszik, és sok lesz ugyan a sárga lap, de találat egy szál se.

Szóval, ha fociban nem is, de fogadásban egy lépéssel közelebb kerülnénk Európához. Most sajnálom csak igazán, hogy a magyar csapat nem lehet ott a 24-es döntőben. Ha ugyanis aranylábú gyerekeink mindhárom selejtező mérkőzése Amondó-meccs lett volna, biz' isten áldoztam volna rá. A bajnoki meccseken tapasztalható ügyetlenkedéseiket látva csaknem bizonyos, hogy legalább egy öngólt csak összehoztak volna a fiúk, még a legharmatosabb ellenfél ellen is. Márpedig az Amondóban ez tizenkét-szeres nyereget jelent.

Mi tagadás, őszintén szurkolok a játék sikeréért, mert, ha az Amondó nyereséges vállalkozássá lesz, idővel talán majd másra is lehet fogadni.

El tudom képzelni például, hogy a magyar polgár besétál az OTP fogadási irodájába és közli, azért jött, mert tesz a kamatadóra. (Amint hírlík, korábban elég sokan tettek.) A mi emberünk azonban már egy bizonyos összeget befizetett, tehát részt vehet a Kamatadómondó nevű játékban.

Megjátssza a szelvényen az előbb említett összeg tíz százalékát, és egy a tízhez azt fogadja, év végéig nem kapja vissza a kamatadóját.

Namármost, ha valóban nem kapja vissza, akkor e csekélyke ráfordítással visszanyeri. Ha nem nyeri, akkor viszont kapja. Így aztán mindenki jól járna. Az OTP azért, mert a kamatadók legalább tíz százalékát mindenképpen be tudná hajtani, a kamatadó-adó pedig csekély pénzért, ha mást nem, a játék örömét kapná cserébe.

N. G.

Országos Bányász Bajnokságok

Bronzérmekek Komlóról

Június elseje és harmadika között két sportágban Komlón rendezték az országos bányász bajnokságot. Férfi kézilabdázóink és focistáink egyaránt bronzérmet szereztek, ám a kétségtelenül sikeres szereplés ellenére kicsit keserű szájjal tértek haza a mieink a nagyszabású segerszemléről.

Különösen áll ez a labdarúgókra, akik nagyon közel álltak a bajnoki cím megszerzéséhez. A Központ csapatára épülő együttes nagyszerű játékot produkált a selejtezők során. Előbb fél tucat gólt rúgtak a tatabányai Galla Carbon gárdájának, majd 5-3-ra verték a tapolcaiakat, végül a Siófok elleni 3-0-val kvalifikálták magukat a hármas döntőbe.

Itt a nyitó mérkőzést a házigazdák ellen vívták, és két perccel a befejezés előtt még 2-1-re vezettek, ám ekkor egymás után két olyan potyagólt kaptak, amit elrettentő példaként lehetne tanítani a kapusiskolában.

A sorsolás szeszélye folytán a mieink nyerték a „Pályán maradni!” versenyt, így alig néhány perc pihenő után rögtön a tatabányaiak ellen kellett játszaniuk. A félidő még 2-2 volt, de a második játékrészben egyre inkább kiütöközt az idegi és fizikai fáradtság, így végeredményben a szenesek nyertek 6-3-ra.

Igy csapatunk végül is a bajnok Komló és az ezüstérmes Tatabánya mögött a harmadik helyen végzett. A balszerencsés döntőbeli szereplésre gyógyírt jelenthet, hogy a torna gólkirálya címét Kovács Károly (MÉV) szerezte meg hét találattal.

Nem fogadta Fortuna a kegyeibe kézilabdázóinkat sem. A nyitó mérkőzésen Padosék 24-24-re végeztek a Szolnoki Olajbányász ellen, majd kikaptak a házigazdától. Ezután hiába verték tizenhét góllal a szászváriakat, majd nyertek a Tapolca ellen is, végül jobb gólkülönbséggel az olajosok végeztek a második helyen. A bajnoki címet itt is a házigazdák nyerték, a gólkirályt viszont ezúttal is a MÉV adta, Fehér Árpád személyében.

Helyreigazítás

A legutóbbi, június 1-jel számunkban — félreértés folytán — rosszul jelent meg a vezérigazgató egy mondata. Természetesen a vezérigazgató nem ilyen kategóriásan a rendészeti tevékenység, a polgári feyveres őrség megszüntetésére gondolt, hanem arra, hogy ezek mai formája nem illeszthető a vállalat jövő szervezetébe, éppen ezért működési formájuk alapvető módosítása szükséges.

A tulajdon védelme továbbra is igen fontos feladat.